ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1995 йил 26 май ЖУМА
№ 21 (5.645)
сотувда эркин нархда

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

«ЗАРАФШОН-НЬЮМОНТ» ҚЎШМА КОРХОНАСИ ЖАМОАСИГА

«Зарафшон-Ньюмонт» қўшма корхонасининг очилиши Ўзбекистон ва АҚШ ўртасидаги унумли ва ўзаро фойдали ҳамкорликнинг яна бир далилидир.

Бизнинг ҳамкоримиз — «Ньюмонт голд» фирмаси жаҳондаги олтин қазиб чиқарувчи энг йирик компаниялардан бўлиб, кўп йиллардан буён илғор ва экологик тоза технологияни қўллаб келмоқда. Ана шу компания билан ҳамкорлик қилиш Ўзбекистоннинг бой табиий захираларидан самарали фойдаланишга кўмаклашади, деб ишонч билдираман.

«Зарафшон-Ньюмонт» янги мустақил давлатларда тенги йўқ йирик лойиҳадир. Мен ушбу қўшма корхонага муваффақиятлар ва равнақ тилайман, унинг ташкил қилиниши Ўзбекистон-Америка ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни кенгайтириш борасидаги муҳим қадам, деб биламан.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти.

ДЎСТЛИК БАЙРАМИНИНГ ЯКУНЛОВЧИ КУЙЛАРИ

Алмати, 24 май. (ЎзА махсус мухбирлари). Бугун Абай номидаги давлат академик театрида Қозоғистонда Ўзбекистон кунларининг тантанали ёпилиш маросими бўлди. Бу ерга Қозоғистон меҳнат жамоалари ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, маданият арбоблари, Ўзбекистон делегациясининг аъзолари келишди.

Тантанага мослаб безатилган залдаги байрам рамзида бир китобнинг — ўзбеклар ва қозоқлар азалий дўстлиги манбаи бўлиб қолган умумий тарих китобининг икки саҳифаси сифатида тасвирланган икки республиканинг давлат байроқлари асосий ўрин тутади.

Тантанали кечани Қозоғистон Республикаси маданият вазири Талгат Мамашев очди. Ўзбекистон ва Қозоғистоннинг давлат мадҳиялари янграли.

Қозоғистон Бош вазирининг ўринбосари И. Тасмагамбетов ўз нутқида бу ерда ўтказилган дўстлик кунларига якун ясади. У икки халқ дўстлиги байрами Марказий Осиёдаги икки давлатнинг яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришга янги омил бағишлаганини таъкидлади. Интеграция жараёнида иштирок этаётган тадбиркорлар, маданият арбоблари бир-бирлари билан бевосита алоқа ўрнатиш учун яхши имкониятга эга бўлдилар.

Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков самимий кутиб олганлари учун Қозоғистонликларга Ўзбекистон делегацияси номидан миннатдорлик билдирди ва бу кунлар икки қардош халқ ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашда муҳим ўрин тутишини таъкидлади.

Йиғилишда сўзга чиққан нотиқлар Марказий Осиёда яшовчи халқларни бирлаштиришга, минтақада барқарорлик ва ҳамжиҳатлик вазиятини мустаҳкамлашга хизмат қиладиган амалий ҳамкорликни ривожлантириш, миллий маданиятларни ўзаро бойитишни бундан буён ҳам давом эттираверишзарурлиги тўғрисида гапирдилар.

Дўстлик байрами пировардида Ўзбекистон ва Қозоғистон санъат усталари катта концерт қўйиб бердилар.

Самарқанд районидаги «Мароканд» жамоа хўжалигида бу йил эртаги карамдан мўл ҳосил етиштирилди. Айни кунларда тажрибали ишбилармон сабзавоткорлар пишиб етилган ҳосилни пешма-пеш узиб, шаҳар аҳолисига етказиб беришмоқда.

СУРАТДА: иккинчи бригаданинг пешқадам аъзоси Искандар Вофоев ҳосил чўғидан мамнун.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

СЕРФАЙЗ ДАЛАЛАР

Аслида деҳқон учун қулай келган йилнинг ўзи йўқ. Табиат миришкорни ҳар йили синовдан ўтказаверади. Шу билан бирга унга устозлик ҳам қилади, қай шароитда қандай иш тутиш йўлларини излашга ўргатади. Тажрибасини оширади, кўзини пиширади.

Дарҳақиқат, йилдан йилнинг фарқи бор, деганларидек баҳор яхши келса, ёз салқинроқ ўтади. Саратон кутганингиздек бўлса, куз қийнайди. Ҳақиқий деҳқон «нима қулай, бўлгани шу», деб қўлини қовуштириб ўтирмайди. Вазиятга қараб тадбир белгилайди. Кўзлаган ҳосилини ундиришга интилади.

Шу йил саккизинчи ва тўққизинчи май кунлари ёғиб ўтган кучли ёмғир пахтакорларни қаттиқ ташвишлантирди. Минглаб гектардаги ниҳоллар қатқалоқда қолди. Баъзи майдонлардаги ғўза жиддий зарарланди. Шароит вақтни бой бермай чора кўришни тақозо этарди. Жойларда худди шундай қилинди. Ёшу қари далага отланиб эндигина қад ростлаётган кўчатларни асраб қолди.

Кўп жойда бўлгани каби Боёвут туманида ҳам табиий офат қанчадан-қанча экинзорларни пайҳон қилди. Қатор пайкалларни қатқалоқ қоплади, минглаб туп ғўзаларнинг қуриб қолиш хавфи туғилди. Боёвутликларнинг аҳиллиги, ғайрати туфайли ёғингарчилик оқибатлари бартараф этилди. Бу ҳақда туман ҳокими Аҳадқул ПРИМҚУЛОВ мухбиримиз Р. Бобомуҳамедовга қуйидагиларни гапириб берди:

— Ҳаммамизга аён, пахта мамлакатимиз иқтисодиёти таянчи, халқимиз бойлиги. Шунинг эвазига четдан кундалик эҳтиёжимизга зарур маҳсулотлар келтирилмоқда. У шундай нозик экинки, парваришида озгина лоқайдлик ёки тажрибасизлик қилинса кўп ҳосил йўқолади. Кўзланган хирмон тикланмагач, даромаддан барака кўтарилади.

Эрта баҳорда эзгу тилакларни дилимизга жо этиб 17 минг гектар ерга чигит қадаган эдик. Ғўза бир текис униб чиққанида деҳқон қувончи чексиз эди. Дастлабки парвариш ишлари қизғин бошлаб юборилди. Кутилмаганда ҳаво айниб қаттиқ шамол туриши, сўнг жала қуйиши яшил денгиз сингари мавжланиб турган пахтазорларга катта зиён етказди.

Инсон ҳаммасига тайёр туриши керак, деб кексалар бежиз айтишмаган. 10 минг гектардан зиёд майдондаги ғўзалар қатқалоқда қолди. Ортиқча зарарга йўл қўймаслик ниятида дарҳол 230 культиватор, 120 та қатқалоқ юмшатувчи мосламалар, 40 та экинга чуқур ишлов берувчи техника далага чиқарилди. Саккиз ярим минг нафар одам эртадан шом қоронғисигача тиним билмади. Уларнинг шижоати билан табиий офат асорати бартараф этилди.

Туманимиз қариялари барака топишсин. Отахонлар биринчилардан бўлиб «биз нима қилайлик» деб келишди. Навоий номли жамоа хўжалиги пахтачилик бригадаси бошлиғи, уруш қатнашчиси саксон ёшли Фармон Суяров ва кекса пахтакор Ҳамдамқул Бозорқуловлар етакчилигидаги кексалар мадади айниқса таҳсинга лойиқ. Жами бойлик астойдил меҳнат орқасидан келишини ёш авлодга яна бир бор намойиш этишди.

Бу йил 44 минг тонналик оқ олтин хирмони бунёд этишни кўзлаганмиз. Гектаридан ўртача 28 центнердан қимматбаҳо хом ашё олиш режалаштирилган. Ниятимиз ушбу кўрсаткичларга муддатидан олдин эришиб, озод Ватанимиз улкан хирмонига кўпроқ дур тўкиш. Шу ниятга етишишимиз учун ғўза парваришига эътиборни кундан-кунга кучайтиряпмиз.

Ҳозирги иқтисодий қийинчиликлар вақтинча албатта. Пайти келиб ҳаммаси ўз изига тушади. Туман аҳолисини зарур озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда зарур чора-тадбирларни қўллаяпмиз. Хўжаликларнинг режадан ортиқча топширган пахтаси эвазига олинган ўсимлик ёғининг 400 тоннасининг килоси 5 сўмдан аҳолига сотилди. Шу кунларда ҳам ёғ етказиб бераяпмиз.

Ўлкамизда пишиқчилик. Бозорлар, хонадонлар дастурхонлари ноз-неъматларга тўлмоқда. Тўқчиликнинг, маъмурчиликнинг бош манбаи — ғалла ўрими ҳам бошланди. Мавсумга жиддий ҳозирлик кўрилди. Мавжуд техника белгиланган муддатда таъмирдан чиқарилди. Транспорт воситалари, механизмлар ҳам тахт. Қўл ўримида қатнашувчилар ва ҳашарчиларга керакли анжомлар тарқатилди. 8300 гектар ердаги ғаллани саноқли кунларда йиғиштириб олиш учун имконият етарли. Ҳосилнинг «чўғи» яхши, худо хоҳласа ҳар гектар ғаллазордан уйиладиган дон 35 центнердан кам бўлмайди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «1995 йилда бошоқли дон экинлари ҳосилини йиғиштириб олиш ва давлатга топширишни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори бизни ҳам севинтирди. Ёғингарчилик бўлган кунлардаги бўронли шамол ғаллазорларнинг маълум қисмини ётқизди. Уни қўлда ўришдан ўзга илож йўқ. Қарорда ғаллакорнинг моддий манфаатдорлигини таъминлашга алоҳида эътибор берилган. У меҳнатига яраша ҳақ олади. Қуйидаги таклиф айниқса аҳли деҳқонга жуда манзур бўлди: «Дон ўрим-йиғимида моддий рағбатлантиришни кучайтириш учун хўжаликларга комбайнчилар ҳамда ўрим-йиғимда банд бўлган бошқа ходимлар билан ҳар беш ва ўн кунда ҳисоб-китоб қилиш тавсия этилсин. Ўрим-йиғим мавсуми тугагач бажарган ишига қараб комбайнчиларга икки тоннагача, юк автомашиналари ҳайдовчиларига ва ўрим-йиғимдаги қўл ишларида қатнашганларга бир тоннагача дон берган ҳолда маҳсулот билан иш ҳақи тўлаш қўллансин».

Шунингдек, бир тонна буғдойнинг харид нархи 2000 сўм, жавдарга 1730 сўм, арпага 1600 сўм белгилангани айни муддаодир. Бу эса хўжаликлар иқтисодини тиклашида асосий омиллардан бири бўлади.

Биз боёвутликларнинг ҳам дилимиздаги орзуимиз — жаннатмакон юртимизда тинчлик, осойишталик ҳукм сураверсин. Омборларимиз донга тўлаверсин, халқимизнинг дастурхонидан лаззатли нонлар аримасин.

ИБРАТЛИ ТАЖРИБА

Сурхондарёда республика ғаллакорларининг кўргазмали семинари бўлди. Унда республика Қишлоқ хўжалиги вазирлиги раҳбарлари, вилоят ҳокимларининг ўринбосарлари, деҳқончилик саноат уюшмалари мутахассислари иштирок этди. Семинарда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «1995 йилда бошоқли дон экинлари ҳосилини йиғиштириб олиш ва давлатга топширишни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорини бажариш қандай амалга оширилаётгани муҳокама қилинди.

Семинар қатнашчилари Ангор, Музрабод, Жарқўрғон туманларидаги хўжаликлар даласида бўлиб, ғалласи ўриб олинган майдонларга пахтанинг тезпишар навини ва сабзавот экинлари экиш тажрибаси билан танишдилар.

Семинар ишида Сурхондарё вилоят ҳокими Ж. Норалиев қатнашди.

«Ғалла—95»

САРҲИСОБ ХИРМОНДА БЎЛАДИ

Навоий вилояти ғаллакорлари 35 минг гектар майдонда ғалла етиштирди. Вилоятда ғалла ўрим-йиғимини 25 июнгача туғаллаш режаси тузилди. Мавжуд 207 та комбайннинг 162 таси, яъни 78 фоизи ўрим-йиғимга тайёрлаб қўйилди. Хўш, бу тадбирлар мўл ҳосилни вақтида йиғиштириб олишга кафолат бера оладими?

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «1995 йилда бошоқли дон экинлари ҳосилини йиғиштириб олиш ва давлатга топширишни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорида 20 майга қадар ўрим-йиғими учун зарур бўладиган барча воситаларни тахт қилиб қўйиш вазифаси топширилган эди. Шунга қарамасдан вилоятда 45 та комбайн мавсумга шай эмас.

Вилоятда 86 минг тонна ғалла етиштирилиши лозим. Бепоён далаларда бошоқлар донга тўлиб турибди. Ҳамма гап уни тез фурсатларда йиғиштириб давлат омборларига етказиб беришда қолган.

***

Қашқадарёликлар 618 минг тонна дон етиштириш ташвиши билан яшаяпти. Айни пайтда вилоятда ғалла ўрими бошланди. Чироқчи туманидаги «Наврўз» жамоа-ширкат хўжалигида ғалладан бўшаган майдонларга пешма-пеш пахта экиляпти. Чироқчиликлар дон ҳосилдорлигини кўпайтириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш мақсадида барча имкониятдан унумли фойдаланмоқда.

(ЎзА).

ҚЎШ ХАБАР

Андижон туманидаги Бобур номли ширкат уюшмаси деҳқонлари бу йил 50 гектар майдонда ғўза парваришлашмоқда. Гектаридан 35 центнердан ошириб оқ олтин олишни ният қилган миришкорлар биринчи ишловни сифатли туғаллашди. Бунда механизатор Абдураим Раҳмонов, Фотимахон Турғунова, Машрабхон Ҳамроқулова, Таваккал Ҳусанов, Маҳмуд Аҳмедов каби тажрибали пахтакорлар астойдил меҳнат қилишди. Ғўзалар ривожи кўнгилдагидек. Айни кунларда иккинчи ишловга тараддуд кўрилмоқда.

М. АБДУЛЛАЕВ.

Одил бобо Бобониёзов узоқ йиллар Амударё тумани «Тўлқин» жамоа хўжалиги ҳудудидаги ўрта мактабда ўқитувчи, илмий мудир, директор бўлиб ишлади. Нафақага чиққач, уйда ўтиришни ўзига эп билмади. 1992 йили «Тўлқин» жамоа хўжалиги раҳбарларига учраб бир гектар ер сўради. Кекса мураббий ўша йили баҳорда жойни тартибга келтириб, олма, нок, ўрик, шафтоли сингари мевали кўчатлар ўтқазди.

Бир йил ўтгач, яна бир гектар ер олди. Унга ҳам мевали ниҳоллар экди. Уларни меҳр билан парваришлади. Яхшидан боғ қолади, деб бежиз айтишмаган. Одил бобонинг боғига ташриф буюрган кишининг дили яшнайди. Биринчи йили экилган кўчатлар нишона кўрсатди.

Х. ОТАМУРОДОВ.

ЖАҲОН КЕЗАР ХОРАЗМ ҚОВУНИ

Қовун сайилида бўлганмисиз? Хиванинг тансиқ гулобисидан еганмисиз? Урганчнинг шаҳару тумани деҳқон бозорларига йўлингиз тушиб борсангиз йил ўн икки ой ҳам палагидан янги узилгандек ширин-шакар қовун сотиб олишингиз мумкин. Минг йиллик Хива гулобисининг беш хили бизгача етиб келган.

Ўзининг ширадорлиги, тўйимлилиги, хуштаъмлиги билан ажралиб турадиган Хива гулобиси беморларни даволашда ҳам хосияти кўп.

Воҳадаги деҳқон бозорларининг қай бирида бўлманг барибир «Сариқ гулоби», «Тўқ яшил гулоби», «Олмурути гулоби», «Олаҳамма гулоби»си қатор териб қўйилганлигининг гувоҳи бўласиз. Хива гулобиси нави бундан 30—35 йиллар олдин жуда камайиб, йўқолаёзганди. Атоқли давлат арбоби, таниқли адиб, ажойиб инсон Шароф Рашидов довруғи оламга кетган Хоразмнинг аъло нав қовунларини кўпайтиришда алоҳида ғамхўрлик қилди. Ш. Р. Рашидов таниқли полизчи, Янгибозор туманидаги «Ўзбекистон» колхозида чорак асрдан зиёд раислик қилган Матвафо ота Юсуповни раҳбарликдан озод қилиб, воҳада ягона «Бўз-қалъа»нинг қир-адирида ихтисослаштирилган махсус полизчилик бригадаси бошлиғи вазифасига ўтказди.

Сўзи билан иши бир бўлган тажрибали деҳқон Матвафо ота Юсупов дастлаб 10—15 гектар майдоннинг унумдорлигини ошира борди. Қовуннинг камайиб кетган, йўқолган навлари уруғини излаб топиб экди. Чатиштириб, танлаб гулобининг ҳамма турини қайта тиклади, янги навлар кашф қилди. У қовуннинг 20 хилидан юқори ҳосил олиб, вилоятдагина эмас, Ўзбекистон миқёсида ўтказилган қовун сайиллари ва кўргазмаларида совринлар олди. Шароф Рашидовнинг ишончини оқлади.

Халқ селекционери номига сазовор бўлган Матвафо Юсуповнинг ихтисослаштирилган қовунчилик бригадаси ҳозирда унинг номи билан аталади. Экин майдони 50 гектардан ошган. Эндиликда тажриба мактабига айланган бригадада Хоразмнинг жаҳон кезар «Хива гулобиси» ёнида исми-жисмига лойиқ «Шакарпалак», «Ширин печак», «Оқ новвот, «Жийда гули», «Қари қиз», «Гурвак» каби 20 хил қовун нави етиштирилади. Шуни алоҳида айтиш жоизки, вилоятда қовун консервалаш корхонаси, Шовот, Хива заводларида кичик консерва цехлари очилди. Фарғонадан келтирилган «Кўкча», «Тўёна нави» уруғи ҳам экиладиган бўлди.

Президентимизнинг халқ фаровонлигини ошириш йўлидаги ҳаракатлари самараси — Ўзбекистон мустақиллигининг бир йиллиги нишонланган 1992 йилда воҳа қовунчилигида кескин ўзгариш бўлди. Урганчда ўтказилган миллий қовун сайили ва Тошкент кўргазмасида қовуннинг қарийб 20 хили намойиш қилинди. Хоразмнинг болдек мазали, асалдек тансиқ қовунлари совринли ўринларга лойиқ топилди.

Камина халқ селекционери, таниқли полизчи Матвафо ота Юсуф ўғлининг қўшкўприклик издош шогирди, тажрибали қовунчи Аҳмаджон Жуманов билан учрашиб 1994 йили унинг даласида бўлганман.

— Экинларингиз бехато униб чиққан. Палаклари бақувват, соғлом. Қовунларингиз мисоли асал. Бунинг боиси нимада? — сўрадим ундан.

«Иттифоқ» жамоа хўжалиги ижарачиси Аҳмаджон Жуманов деди:

— Раҳматли устозим, қовунчилик илмининг билимдони Матвафо бобо Юсуф ўғли тажрибасидан келиб чиқиб иш тутаман. Дастлаб тупроқ шўрини сифатли ювишга эътибор берамиз. Ўзимизга бириктирилган 12 гектар майдондаги ерларни оби-тобида қондириб суғорамиз. Экишдан олдин полизбоп навдан ўғит соламиз. Сўнгра гектарига 25-30 тоннадан чиқинди гўнг солиб озиқлантирамиз... Парвариш даврида қовун полларини бегона ўтлардан тозалаймиз. Қовун тури ва талабига кўра оз-оздан суғорамиз, энг муҳими уруғни баҳорнинг ўрталарида экиш керак. Ўз тажрибаларимизга таяниб айтаманки, экин саратонгача ҳосилга кирса, кузда деҳқон даромади мўл бўлади...

Воҳа хўжаликларида 1994 йилда полиз маҳсулотлари етиштиришда бурилиш ясалди, қовун-тарвуз етиштириш кўзланганидан зиёд бўлди. Жамоа хўжаликларининг полизларидан 9803 тонна қовун йиғиб олинди. Бу 1993 йилга қараганда 1468 тонна кўпдир. Жамоа, ҳиссадорлик хўжаликлари ҳамда хусусий деҳқон полизларида етиштирилган қовуннинг 4565 тоннаси деҳқон бозорларига жўнатилиб, халққа болдек тотли егулик арзон нархларда сотилди.

Урганч, Хива, Тошкент шаҳар аҳолиси ва шифохона, оромгоҳларга 1748 тонна маҳсулот юборилди. Кўпгина хайрли ва савобли ишлар амалга оширилди. Ўзбекистон сабзавот-полиз экинлари ва картошкачилик илмий-тадқиқот институти Хоразм таянч бўлими олимлари, тадбиркорлар томонидан қовуннинг янги, кузда истеъмолга, қишда сақлашга мўлжалланган кеч пишар, касалликка чидамли «Гурлан» нави яратилди.

Селекциячи олим С. Гулимов билан ҳамкорликда ишлаган лаборатория мудири, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди Р. Ҳакимовнинг гувоҳлик беришича, қовуннинг касалликка чалинмайдиган «Гурлан» нави уруғи униб чиққач, 115-120 кунда пишиб етилади. Қовун палаги узун ва қувватли бўлиб, меваси йирик. Тухумсимон шаклда бўлиб, текис тўр билан қопланган, пўсти қаттиқ, мағзининг қалинлиги 7-8 сантиметр, оқ рангда, ҳосилдорлиги гектарига 50—55 тоннани ташкил этади.

Қовуннинг бу навини яратишда хоразмлик халқ селекционерлари марҳум Матвафо Юсуф ўғли мероси, тажрибаси қўл келди. «Гурлан» нави воҳанинг қадимий «Бешак»и билан замонавий оқпалакка чидамли «Тўёна» навига чатиштириш натижасида қўлга киритилди.

«Амударё» нави эса «Тўёна» нави билан маҳаллий олмурути гулобига чатиштириш билан яратилди. «Амударё» кеч пишар нав бўлиб уруғ униб чиққандан пишиб етилгунча 116-125 кун ўтади. Бу навнинг ҳам палаги узун ҳамда бақувват. Барглари юраксимон, тўқяшил рангда. Оғирлиги 6—7 килограммдир. Қовуннинг ташқи кўриниши ғадир-будир, тўр билан қопланган. Пўсти жуда қаттиқ. Уни қишда сақлаш ва узоққа юборишга чидамли, айнимайдиган, мағзининг қалинлиги 6—8 сантиметр. Таркибида 12-15 фоиз қанд моддаси мавжуд. Ҳосилдорлиги гектарига 45—55 тоннани ташкил қилади. 5 ойдан 8 ойгача сақлаш мумкин.

Вилоятда бу йил 1000 гектар майдонда қовуннинг 15 дан ортиқ нави экилди. Шундан 903 гектар ер ижарачиларга берилди. Трактор ва бошқа хўжалик машиналари ажратилди.

1994 йилда бир гектар полиздан 88 центнердан қовун олинди. Ёки гектаридан 5384 сўмдан даромад қилинган. 1995 йилда ҳар гектар ҳосилдорлигини ўртача 150 центнер, даромадни эса 22.496 сўмга етказиш мўлжалланган.

Кузда, қовун ғарқ пишган кезларда Хоразмга келинг. Қовун сайилида бўлиб, унинг жаҳонкезар қовунлари — «Гулоби», «Оқ новвот, «Ширин печак» навларидан татиб кўринг. Бу «Бўз қалъа» ҳиссадорлик полизкорлари ва Ш. Рашидов назарига тушган халқ селекциячиси Матвафо бобо Юсуф ўғли шогирдларининг истагидир.

Маткарим ХУДОЙБЕРГАН ўғли,
кекса журналист.

1995 — иқтисодиётни барқарорлаштириш йили

ИСЛОҲОТ: ИЗЧИЛЛИК ВА САМАРА

Утган йили кузда республика Президенти И. А. Каримов Фарғона вилоятида бўлганларида, фаоллар билан учрашиб ишда йўл қўйилган қатор камчиликларни кўрсатиб, ислоҳотлар негизи хусусийлаштириш, мулкчиликнинг турли шаклларига кенг йўл очиш хусусида қимматли маслаҳатлар, йўл-йўриқлар берган-дилар. Биз бу дастуриламал йўл-йўриқлардан келиб чиқиб, вилоятда иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда туб бурилиш ясашга бел боғладик. Зеро, бу ишда сусткашлик, чекиниш, хотиржамликни ҳаёт асло кечирмайди.

Тўғри, дастлаб ишлар қийин кўчди. Чунки бутун мамлакатимиздаги сингари вилоятда ҳам ижтимоий йўналишдаги бозор иқтисодиётини барпо этиш ўта мураккаб ижтимоий-иқтисодий вазиятда бошланди. Ўзбекистон собиқ Иттифоқдан жуда кўп эҳтиёж молларини четдан келтирилиши билан боғлиқ ночор ҳолдаги марказлашган режали иқтисодиётни, аҳолининг паст даражадаги турмуш шароитини мерос қилиб олган эди. Хўжалик алоқалари, айниқса банк тизими мутлақо издан чиққанди.

Юртбошимизнинг узоқни кўра билиш қобилияти туфайли биринчи навбатда аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлашга, ташкилий тизилма ислоҳотларини босқичма-босқич ўтказишга асосланган, ғоят пухта беш тамойил бўйича олиб борилган иқтисодий сиёсат ўз самарасини берди. Натижада иқтисодий ислоҳотларнинг биринчи босқичидан бозорга хос янгиланишларнинг ҳуқуқий негизи барпо этилди. Ишлаб чиқаришнинг устивор тармоқларини такомиллаштиришга эътибор кучайтирилди.

Утган йили вилоятимизда қўшни республикалар ва Москвадан келган олимлар иштирокида ислоҳотнинг амалга оширилишига бағишланган анжуман ўтказдик. Ушанда дунёдаги энг таниқли иқтисодчи олимлар Узбекистонда ислоҳот ўзига хос йўлдан муваффақиятли амалга оширилаётганини тан олишиб келажакка ишончимизни янада оширишди. Дарҳақиқат, қилаётган ишларимиздан ҳозир кўпчиликнинг кўнгли тўқ.

Энг муҳими, эркин меҳнат қилиш учун барча шароит мавжуд. Тинчлик ва осойишталикнинг мустаҳкам қарор топиши халқимизнинг катта бахтидир. Аслида инсон учун тинчликдан улуғроқ бахт борми, бу дунёда?

Бу ҳақда республика Олий Мажлиси сессияларида ҳам алоҳида таъкидланди.

Минг қатла шукрки, ҳозир иқтисодиётимиз ҳам барқарорлик изига тушди. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми бўйича вилоятимиз республикада етакчи ўринга чиқиб олди. Ишлаб чиқаришнинг жуда кўп турлари бўйича ой сайин ўсишга эришиляпти. Қишлоқ хўжалигида ҳам белгиланган мўлжалга эришилаётган соҳалар кўп.

Мустақиллигимизнинг шарофати билан кўп йиллардан буён ташқи дарвозаларимизга солинган занжирлар узилди. Хорижий фирмаларнинг, чет эллик бизнесменларнинг вилоятимизга бўлган қизиқиши кун сайин ортиб бормоқда. Дунёдаги энг ривожланган Франция, Англия, АҚШ, Германия, Голландия, Жанубий Корея, Япония, Хитой сингари кўплаб мамлакатларнинг ишбилармонлари вилоятимизда бўлишиб, тадбиркорликнинг турли тармоқларини ривожлантиришга кўмаклашмоқдалар. Бунинг эвазига маҳсулотларимизни олишяпти. Вилоят бўйича шу йилнинг биринчи чорагида 1207,6 миллион сўмлик маҳсулотни хорижий мамлакатларга сотдик. Четга чиқарилган маҳсулотлар олиб келинганига нисбатан 68,8 миллион сўмлик кўп бўлди.

Узингда йўқ — оламда йўқ, дейди халқимиз. Шунинг учун юртбошимизнинг ўлкамизни хом ашё базасидан тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган, ривожланган диёрга айлантирайлик, деган кўрсатмаси кундалик ишимизга айланган. Четдан илғор технологияни олиб келишга кўпроқ аҳамият беряпмиз. 1995 йилнинг апрелигача хорижий сармоялар иштирокида вилоятда 40 та корхона барпо этилди.

Узбек-Корея «Арион-Шилла» қўшма корхонаси томонидан 52 минг Америка долларилик тикув машиналари, Ўзбек-Хитой «Шерхон» қўшма корхонаси томонидан 500 минг доллар миқдорида пластмасса идишлари ва яхна ичимликлар ишлаб чиқариш қурилмалари, Ўзбек-Туркия «Ахрор» қўшма корхонаси томонидан 198 минг доллар миқдорида кир ювиш порошоклари ва сут маҳсулотларини қайта ишлаб чиқарувчи қурилма анжомлар олиб келинди.

Узбек-Хитой «Ипак йўли» савдо уйи томонидан аккумулятор ишлаб чиқарувчи ускуналар келтирилиб бугунги кунда қурилиш-монтаж ишлари якунланмоқда. Ўзбекистон-Германия ҳукумати келишувларига асосан қўшма корхона ташкил этилди. Ушбу корхонанинг

Мирзажон ИСЛОМОВ,
Фарғона вилояти ҳокими.

устав жамғармаси 1,5 миллион немис маркасини ташкил этди. Йилнинг иккинчи ярмида ишга туширилиши режалаштирилмоқда.

Вилоят ташқи иқтисодий фаолият миллий банки томонидан қўшма корхоналар ишлаб чиқариш фаолиятини ривожлантиришга 13,6 миллион сўм кредит берилди. Ҳозирги кунда миллий банк томонидан 10 дан ортиқ чет эл инвестицияларини вилоятга жалб этиш бўйича шартнома устида иш олиб борилмоқда.

Жумладан, «Темир» хусусий фирмаси билан Германиянинг «Генц» фирмалари ўртасида контракт-шартномалар тузиш ишлари ниҳоясига етказилди. Ушбу ҳужжат асосида Олтиариқ туманида жун-йигирув фабрикасида ишлаб чиқарилаётган хом ашёдан экспорт йўналишидаги тайёр маҳсулот тайёрловчи қурилмалар келтиришга киришилди. Шунингдек, Бувайда туманидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиги билан Исроил давлатининг Эйнаб фирмаси ўртасида қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишловчи 12 та кичик цехлар сотиб олиш бўйича шартнома лойиҳалари тайёрланди.

Қува туманида йирик тўқимачилик саноати комплекси қурилмоқда. Ана шундай йирик ишлаб чиқариш бинолари Ўзбекистон, Фарғона туманларида, вилоятнинг барча шаҳарларида қад ростлаяпти.

Халқ хўжалигида мулкчиликнинг янги шакллари ривожланиб бормоқда. Нодавлат корхоналар ва ташкилотларнинг салмоғи 76 фоизга етди ва уларнинг умумий ишлаб чиқарилган маҳсулот ҳажмидаги улуши 49,3 фоизни ташкил этмоқда. 1993-1994 йилларда 4,6 мингдан ортиқ корхона давлат тасарруфидан чиқарилиб, хусусийлаштирилди. Уларнинг 82 фоизи хусусий мулк, 12 фоизи жамоа мулки ва 6 фоизи ҳиссадорлик жамиятлари шаклларига айлантирилди. Кўриниб турибдики, «керак бўлса давлат бизни боқиб олади», деган нохуш кайфият секин-аста чекиниб боряпти.

Туман, шаҳар ҳокимларидан иборат вакиллар ўтган йили Голландияга бориб тажриба ўрганиб қайтдик. Дунё кўрган яхши. Илғор технологиянинг жорий этилиши эвазига ўтган йили деҳқон (фермер) хўжаликларида 1993 йилга нисбатан дон етиштириш 2,3 баробарга, картошка 1,7 баробарга, сабзавот 1,8 баробарга, сут 1,7 баробарга ва гўшт етиштириш эса 5,2 баробарга кўпайди.

Охунбобоев туманида Муътабархон Қодировани яқин вақтларгача тижоратчи сифатида маҳалладошлари танишарди. Энди эса унинг номини ишбилармон фермер сифатида бутун вилоят билади. Утган йили у раҳбарлик қилаётган фермер хўжалиги давлатга 82 тонна сут, салкам 11 тонна гўшт топширди. Ишлаб чиқарилган сутнинг 20 тоннасини болалар боғчасига топширди. Бу фермада етиштирилаётган сут нафақат туманда, балки вилоятда етиштирилаётган энг арзон маҳсулот ҳисобланади. Сутнинг ҳозирги таннархи литрига ўртача бир сўмга етиб-етмайди. Чунки фермер хўжалигида ем-хашак, аралаш озуқа фақат ички резервлар ҳисобига тайёрланмоқда. Олинаётган фойда эса фақат ишлаб чиқариш соҳасини кенгайтиришга сарф қилинмоқда. Утган йил шу мақсадга 293 минг сўм маблағ сарфланди. Ҳозирда чорвачилик ёнида тегирмон, тикувчилик цехи ҳам ишлаб турибди. У ҳамқишлоқларига миллий услубда чиройли чойхона ҳам қуриб берди.

Марғилон шаҳридаги хусусий «Ёшлик» савдо ишлаб чиқариш корхонасига Анвар Мирзаев раҳбарлик қилади. Корхона ўз маблағлари ҳисобидан тиббиёт пункти, қариялар учун чойхона қуриб берди. Келгусида ёшлар учун «Бахт уйи», яна битта чойхона биноси қурилишини режалаштирган. Аҳолини кам таъминланган табақаларига 31 минг сўмлик хайрия ёрдами кўрсатилди.

Вилоятда ўтган йили 6 марта «Ким ошди» ва 2 марта танлов асосида мулк савдоси ўтказилди. Савдога 74 та иншоот қўйилиб, шундан 30 таси сотилди.

Узбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Савдо ва хизмат кўрсатиш объектларини улар эгаллаб турган ер майдонлари билан хусусий мулк қилиб сотиш тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш юзасидан бир талай тадбирлар амалга оширилди. Шаҳар ва туманлар марказларидаги ерларни иқтисодий баҳолаш бўйича барча ишлар якунланди. Бундан ташқари 1184 та қишлоқ ҳудудларида ерларни иқтисодий баҳолаш ишлари 1995 йилнинг биринчи чорагида якунланди.

Ҳозирги кунда хусусийлаштирилган савдо, маиший хизмат кўрсатиш иншоотлари эгаларидан 260 нафардан ортиғига иншоот жойлашган ер участкалари сотилди. Савдо ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш соҳасида 86 фоиз мулк фуқароларга хусусий қилиб берилди. Мавжуд 55 та давлат хўжаликларининг барчаси ширкатларга ва жамоа хўжаликларига айлантирилган. Шунингдек, 45 та кам рентабелли, зарар кўриб ишлаётган чорвачилик фермалари хусусийлаштирилиб, ҳиссадорлик, жамоа мулкига ўтказилди. Йил якунига кўра бу фермалар бўйича 1,7 миллион сўмлик соф фойда олинди, ҳолбуки, бу кўрсаткич улар хусусийлаштирилгунга қадар 134 минг сўмни ташкил этарди, холос.

Вилоятда ун тегирмонлари, ёғ цехлари, обжувозлар, сабзавот ва меваларни қайта ишлайдиган, тикувчилик, ғишт заводлари ва бошқа кичик корхоналар сони тўрт юзга етди. Галдаги вазифа ана шу саноат корхоналарини хўжаликлар таркибидан чиқариб, уларга мустақиллик бериб ривожланишига барча шарт-шароит яратишдир.

Рўй-рост айтиш керакки, ҳали айрим жойларда ҳисоб-китоб ишларида етарли масъулият сезилмаяпти. Рақамлар маҳсулот миқдоридан анча камайтириб кўрсатиляпти. Шу боис вилоят ҳокимининг махсус қарорини чиқариб, боғларда, экин майдонларида ҳосил етилишидан олдинроқ маҳсулот миқдорини аниқлайдиган махсус комиссия туздик. Жойларда ҳам ана шундай комиссиялар бор. Етиштирилган маҳсулот ҳам ўз баҳосини топади.

Айни кунларда халқ хўжалигидаги иқтисодий ислоҳотларнинг амалга оширишга мутасадди раҳбар ходимларни махсус синовдан-аттестациядан ўтказиш бошланади. Фарғона Давлат университети қошида эса шаҳар ва туманлар миқёсидаги раҳбарлар, йирик корхона ва ташкилотлар бошлиқларининг иқтисодий билимларини ошириш мақсадида доимий ҳаракатдаги махсус ўқув маркази ташкил этилади.

Ҳозир корхоналардан иқтидорли ҳамда қобилиятли ёш мутахассисларни хорижга ўқиш, малака оширишга юбориш учун танлаб олувчи махсус гуруҳ тузилиб, иш олиб боряпти.

Жамиятимизда рўй бераётган ҳар қандай ўзгариш замирида инсон меҳнати, билими, тажрибаси ва ташаббуси ётади. Манфаатдорлик юқори бўлган жойда меҳнатга муносабат ҳам юксакдир. Бугун халқ хўжалигимизда мулкчиликнинг қайси бир шаклини қарор топтирмайлик, одамлар манфаатдорлиги юқори ўринга қўйилиши лозим. Ушандагина ҳар қандай мулк шаклининг яшовчанлиги таъминланади. Мулк ўз эгасини топган тақдирдагина жамият ҳам, одамлар ҳам моддий манфаатдор бўлади. Бу давр талабидир.

Ҳаракатдан баракат, деганларидек, ислоҳотларнинг изчил амалга оширилиши даромадлар миқдорини кўпайишига олиб келяпти. Шу боис ҳозир вилоятда ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашга ўтиш учун тайёргарлик ишлари ниҳоясига етказиляпти. Насиб қилса, тез орада бу тадбир ўз самарасини беради. Иншоолло, инсон ислоҳот учун эмас, ислоҳот инсон учун хизмат қилмоқда.

Ким ошди савдоси

ФЕРМА СОТИЛДИ

Шу йилнинг 19 май куни Тошкент вилоятининг Ўрта Чирчиқ туманидаги «Гулистон» халқ корпорациясида сут-товар фермаси ким ошди савдосига қўйилди. Корпорацияда ташкил этилган комиссия аъзолари ҳамда вилоят, туманда тузилган ишчи гуруҳлари фаоллари ферманинг дастлабки нархини 2 миллион 900 минг сўм белгилашган эди. Ариза билан мурожаат қилган 7 талабгор орасида баҳс бошлангач, бу нарх 4 миллион 600 минг сўмда тўхтади. Фермани шу корпорацияда кўп йиллар давомида зоотехник бўлиб ишлаган Аҳмаджон Воҳидов сотиб олди.

— Бугунги тадбир, — деди ким ошди савдосини бошқариб борган «Ўзчорванасл» бирлашмаси бош директорининг муовини Боқимжон Тўхтаев, — республика Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Тошкент вилоят ҳокимлиги, шу жумладан Ўрта Чирчиқ туман ҳокимлигининг республика Вазирлар Маҳкамасининг қишлоқда иқтисодий ислоҳотларни янада жадаллаштириш билан боғлиқ қарорларини ижро этиш борасидаги оммавий ишлари давомидир. Президентимиз шу йил 16 май куни Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган йиғилишда ҳам ҳокимлар, мутахассислар, раҳбарлар эътиборини ана шу жиддий масалага қаратди.

Республикада биринчи бор ўтказилган ким ошди савдоси чиндан ҳам янгиликдир. Унга узоқ вақт пухта ҳозирлик кўрилди. Барча ҳужжатлар тайёрлангач, республика Қишлоқ хўжалик, Молия вазирликлари, Мулк қўмитаси томонидан тасдиқланди ҳамда Адлия вазирлигида улар қайд қилинди. Ҳужжатлар рисола тарзида чоп этилиб, талабгорларга, шу куни ким ошди савдосига йиғилганларга тарқатилди. Чунки бундан буён республикада бўрдоқичилик, наслчиликка ихтисослашган фермалар ҳамда ёрдамчи чорва хўжаликларидан ташқари барча фермалар ким ошди савдоси орқали хусусийлаштирилади. Уларнинг сони 420 атрофидадир. Шундай фермаларни вилоятлар деҳқончилик саноати уюшмалари белгилаб берадилар.

Шуни айтиш керакки, ким ошди савдосидан тушган маблағ корпорациянинг ўзида қолади. Шу билан биргаликда фермер ферма атрофидаги 82 гектар ердан озуқа маҳсулотлари етиштириш учун фойдаланади. Фермани сотиб олган киши уч йил давомида унинг фаолият йўналишини ўзгартирмаслиги, яъни ўзбошимчалик билан сигирларни сотиб, фақат гўшт тайёрлашга ўтиб олмаслик, олти йил мобайнида пулни тўлолмаса фермани корпорацияга қайтариш тўғрисида шартлар ҳам бор.

Аукционда сўзга чиққанлар республикамизда ташаббускорлик ва тадбиркорликка кенг йўл очилаётганлигини, бу имкониятдан фойдаланиш лозимлигини алоҳида таъкидладилар. Хусусийлаштиришнинг бу услубини кенг ёйиш, чорвачиликни жадал ривожлантиришда ижобий таъсир кўрсатишини қайд қилдилар.

Корпорацияда бўлиб ўтган ким ошди савдосида Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазири Р. Ҳ. Ҳусанов, республика Вазирлар Маҳкамаси агросаноат мажмуи бўлими мудири И. Т. Мардонов, Тошкент вилояти ҳокими Э. М. Рўзиевлар иштирок этдилар.

Шунингдек, анжуманда Тошкент вилояти ҳокимлиги бўлим ва бошқарма бошлиқлари, бирлашмалар раҳбарлари, Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг республикадаги барча вилоятларга бириктирилган масъул ходимлари, Тошкент вилояти туманлари ҳокимлари, ҳокимлар муовинлари, хўжалик етакчилари, чорвачиликка даҳлдор мутахассислар қатнашдилар.

С. ҲАСАНОВ,

СУРАТЛАРДА: «Гулистон» халқ корпорациясида ўтказилган ким ошди савдосидан лавҳалар.
Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

Тажриба, таклиф

МЎЛ ҲОСИЛ ГАРОВИ

Жорий йилда жумҳуриятимиз боғбонлари ва узумчилари олдида мўл-кўл маҳсулот етиштиришдек катта вазифа турибди. Қишки, кўкламги иқлим шароити бунинг учун жуда қулай келди. Бу йил барча мева-чева навлари ва узумдан яхши ҳосил олишга имконият бор. Хўжаликлар энди мўл ҳосил етиштирибгина қолмасдан уни талофатсиз йиғиштириб олиш ва иқтисодий мақбул нархларда сотиб, ўзларининг молиявий аҳволини яхшилаш тадбирларини кўришлари керак. Мева-чева ва узумдан жорий йилда юқори ҳосил олиб, келгуси йил учун пухта замин ҳозирлаш ёзги паллада боғларда ва токзорларда тегишли агротехника ва ҳимоявий тадбирларни муддатида ўтказишни тақозо этади.

Бу йилги шароитда боғлар ва токзорлар парваришида асосий эътибор ниҳолларни озиқлантириш, суғориш, ҳашаротлар ва зараркунандаларга қарши курашиш тадбирларига қаратилмоғи жоиз. Ҳосил ҳажмини кўпайтириш, ҳосилдорликни ошириш учун озиқлантиришни тўғри йўлга қўйиш муҳимдир. Озиқлантиришда фосфор ва калий ўғитларининг белгиланган миқдорининг 50 фоизи берилади. Азотли ўғитлар бундан истиснодир. Минерал ўғитларни ҳеч бўлмаса икки-уч тонна атрофида маҳаллий ўғитлар билан аралаштириб ишлатилса, уларнинг самарадорлиги анча ошади. Дастлабки озиқлантиришни май охири, июнь ойининг бошларида ўтказган маъқул. Озиқлантиришдан сўнг экинлар суғорилади.

Озиқлантиришни шарбат усулида ҳам ўтказиш мумкин. Бунинг учун боғ яқинида чуқур қазилиб, яхши чириган ўғит жойланади. Сўнгра сув тўлғазилиб аралаштирилади. Қоришма мижғий бошлаганидан кейин четларига чиққунча сув юборилиб, ўқариққа, ундан эгатларга таратилади. Бу усул экинларни зудлик билан озиқлантиришда самаралидир.

Токзорлардаги муҳим юмушлар жумласига бачки новдаларни қирқиш, чилпиш, хомток қилиш киради. Кўпгина хўжаликларда бачки новдаларни қирқиш ва ҳосил тукканларини боғлаб чиқиш ишлари вақтида ўтказилмади. Бу токнинг ғовлаб кетиши, новдалар ва ҳосилнинг яхши етилмаслигига олиб келади. Шунинг учун ҳам токзорларда хомтокни кечиктирмасдан ўтказиш керак. Айниқса, узумнинг хўраки навлари учун бу тадбир жуда муҳимдир. Чунки улар кўплаб бачки новдалар чиқаришга мойилдир. Қирқиш пайти токни шакллантириш учун зарур бўлган новдаларгина қолдирилади. Иккинчи хомтокни июнда ўтказиш керак. Бачки новдаларни қирқиб ташлаш яхши ҳосил тугиш ва қанд моддасини миқдорини ошириш, шунингдек ҳар хил касалликларни олдини олишда жуда қўл келади. Бачки новдалар кечикиб қирқиладиган бўлса, озуқа моддалари беҳуда исроф бўлади.

Кейинги йилларда кўпгина хўжаликларда ток новдаларини шакллантиришга етарли эътибор берилмади. Натижада новдалар асосан юқориги қисмида ривожланиб, токнинг пастки қисми очилиб қолмоқда. Шунинг учун ҳам хомток қилинаётганда ушбу ҳолатни эътиборга олиш жоиз.

Хомток билан бир пайтда келгуси ҳосилга замин ҳозирланади. Бунинг учун битта ҳосилдор шохга битта ҳосил тугмаган шох қолдирилади. Чилпишни эса токнинг бўйига ва ўсиш шароитларига қараб ўтказилади. Чилпишни кучли бўй тортиб қолган токлардан бошлаб, айни бир вақтда сийраклаштириш тадбирлари амалга оширилади. Чунки бачки новдалар кўпайиб кетса, ҳаво ва нур ўтиши қийин бўлиб қолади. Чилпиш июль охирида — августнинг бошида ўтказилади.

Ток парваришига оид бу тадбирлар пировард натижада ҳосилдорликни кўпайтирибгина қолмай, обиҳаётни тежашга имкон беради. Чунки сув буғланадиган юза камаяди.

Ҳосилдор боғларда ва токзорларда парваришни кучайтириш билан бир қаторда ёш ниҳолларни ҳам вақтида суғориб, ишлов бериб бегона ўтлардан тозалаб туриш керак.

Бу йил аксарият районларда ёғингарчилик кам бўлди. Шунга мувофиқ сифатли ва мўл ҳосил олиш учун вақтида ниҳолларни суғориб туриш муҳим аҳамият касб этади. Зеро, тупроқдаги сув тақчиллиги уларнинг нафақат бу йилги, балки келгуси йилги ҳолатига ҳам таъсир қилади. Мевали дарахтлар ва ток етарли равишда обиҳаёт билан таъминланмаса ўсиш ва бошқа жараёнлар секинлашиб, бу келгуси йил ҳосилига салбий таъсир кўрсатади.

Боғлар ва токзорлар тупроқ шароитидан келиб чиқиб ва мақбул намликни таъминлаш мақсадида суғориб турилади. Ҳосилга кирган боғларга гектарига 800-900 метр куб миқдорида тўрт-беш марта кўп обиҳаёт таралади. Тупроқ шароитига қараб сув миқдори гектарига 400-500 метр кубга туширилиши мумкин. Намликни сақлаш ва ушлаб туриш учун суғоришдан кейин тупроқ вақтида юмшатилиши зарур. Одатда обиҳаёт таралгандан сўнг тупроқ 10-22 сантиметр чуқурликда юмшатилади. Бегона ўтлар юлиб ташланади. Сувдан мақбул тарзда ва тежамли фойдаланиш ҳамда намликнинг бутун майдон узра бир текис тарқалиши учун боғлар ва токзорларда эгатлар узунлигини қисқартириш мақсадга мувофиқдир. Таркиби юмшоқ тупроқларда эгатнинг узунлиги 100-120 метрдан ошмаслиги керак. Намликни сақлаш жанубий минтақаларда, Тошкент, Самарқанд, Сурхондарё вилоятларининг тоғли ва тоғолди этакларида ғоят муҳим касб этади. Қумлоқ ва тошли тупроқларда ниҳоллар тагига қипиқ, чириган гўнг, шоли қипиғи ташлаб қўйилса обиҳаёт сақланиши учун муҳимдир. Намликни самарали ва тежамли харжлаш учун суғоришни ҳосилга кирган боғларда икки томонлама эгатлар орқали ўтказган маъқул. Ҳосилга кирган токзорларда эса қатор оралиғида битта чуқур эгат олинади ва кейинчалик намликни сақлаш учун юмшатилади. Бу илдиз тизими жойлашган тупроқнинг пастки қисмида намлик етарли бўлишини таъминлайди.

1994 йили қулай иқлим шароити бўлганлиги ва тегишли тадбирлар кўрилмаганлиги ҳар хил зараркунандалар ва касалликлар кўпайишига сабаб бўлди. Шуни эътиборга олиб бу йил боғлар ва токзорларни зараркунандалар ва касалликлардан сақлаш тадбирларига алоҳида эътибор бериш керак. Амалиёт шуни кўрсатадики, зараркунандалар ва касалликларга қарши кураш тадбирларига харжланган ҳар бир сўм 10 сўмдан кўпроқ иқтисодий самара келтиради.

Бу йил ҳосил сифатига ҳам эътибор жоиз. Ҳосил сифати эса кўп жиҳатдан агротехник ва муҳофаза тадбирларини муддатида ва рисоладагидек ўтказишга боғлиқ. Айни чоғда ҳосилни вақтида йиғиштириб олиш муҳим аҳамият касб этади. Олдинги йиллари ҳосилни муддатидан аввал йиғиштириб олиш ҳоллари кузатилди. Энг ёмони шундаки, ҳосилни йиғиштиришда муҳим қоидалар бузилиб, гоҳида ҳосилдор шохларни синдиришгача борилди. Ҳолбуки, ҳосил сифатини сақлаб қолиш учун уни муддатида ва мавжуд қоидаларга биноан йиғиштириб олиш, пишмаган ҳосилни узишга асло йўл қўймаслик керак. Ҳосилни йиғиштиришда унга шикаст етказмаслик талаб этилади. Идишлар тўлиб кетмаслиги, ҳосилни баланддан ташлаб юбормаслик керак ва ҳоказо. Яна муҳими, ҳосил узилаётганда ҳосилдор шохларнинг синишига йўл қўймаслик зарур. Ахир, унинг вояга етиши учун бир неча йил кетади.

Бир қарашда бу ишлар кимгадир майда-чуйда бўлиб кўриниши мумкин. Лекин уларга қатъий риоя қилинмаса ҳосилга путур етиши аниқ.

Бу йилги шароитда токзорларни парвариш қилишга алоҳида эътиборни қаратиш жоиз. Барча тадбирлар вақтида ва сифатли ўтказилса, ҳосилнинг ширин бўлиши таъминланади. Бу эса хўжаликларга юқори сифатли маҳсулотни олиш, қайта ишлаш имконини беради.

Боғлар ва токзорларни парвариш қилишга оид тадбирларни ўтказиш билан бир қаторда ҳозирнинг ўзида ҳосилни йиғиштиришга тайёргарликни бошлаб юбориш мақсадга мувофиқдир. Зикр этилган тадбирлар вақтида ва сифатли амалга оширилса, боғларимиз ва токзорларимизда мўл ҳосил етиштириб эл дастурхонини янада тўкин қилишимиз мумкин.

М. МИРЗАЕВ,
Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий тадқиқот илмгоҳи раҳбари, академик.
Ю. ЖАВАКЯНЦ,
ушбу илмгоҳ раҳбари ўринбосари, фан номзоди.

ОЗУҚА ҒАМЛАНМОҚДА

НАМАНГАН хўжаликларида сут етиштириш кўпайди. Бу — кўп жиҳатдан озуқа базасини мустаҳкамлаш билан боғлиқ. Вилоятда беданинг биринчи ўрими тугади, гектаридан ўртача 50 центнердан беда олинди. Бу йил бедапоялар кўпайтирилиб, 23 минг гектарга етказилди.

Ҳозир вилоят хўжаликларида силос учун экилган маккажўхори ва бошқа экинлар парвариш қилинмоқда. Фермалар озуқа билан етарли таъминланади, бундан ташқари қайта ишлаш корхоналаридан кунжара ва чигит пўстлоғи олинади.

(ЎзА).

«БАХТ»НИНГ БАХТИ

Оиламиз аъзоларининг кўпчилиги чорвадор. Раҳматли акам Эркинбой Эминов туманимиздаги А. Шамсиддинов номли жамоа хўжалигида узоқ йиллар бош чорвашунос бўлиб ишлади. Жамоа чорваси ривожига баҳоли қудрат ҳисса қўшди. Афсус, акам дунёдан эрта ўтди. У қилган улуғ касбни давом эттириш орзуси менга тинчлик бермади. Шу ниятда туман раҳбарларига учрашдим.

Улар фикримни қўллаб-қувватлашди. «Оқ олтин» жамоа хўжалигидаги «Бахт» хусусий чорвачилик фермасида ишлар яхши кетмаётганини айтишиб, аҳволни ўнглашни маслаҳат беришди. Вазифа қанчалар масъулиятли эканини ҳис этган ҳолда ишни қабул қилдим. Дастлаб жамоа аъзолари билан суҳбатлашдим. Очиғини айтганда, кўпчилик ҳали ҳам меҳнатга эскича муносабатда эди. Бу меники деган тушунчани ҳали теран англашмаган экан. Бунинг устига ташмачилик ҳоллари ҳам тез-тез учраб турарди. Уларга жамоа мулкини талон-торож қилишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқлигини, агар зарур бўлса ёзма равишда мурожаат қилишини, озуқа етиштириш таннархи даражасидан 50 фоизгача арзонлатиб ёздириб бериш мумкинлигини уқтирдим. Одамлар дилдан куюниб айтган сўзларимни тушунишди.

Ишлар юришиб кетди. Кўпчилик розилиги билан фермани акам хотирасига бағишлаб «Эркин» деб номладик. Қисқа фурсатда ўз кучимиз билан уч маъмурий хона, 60 ўринли ошхонани таъмирладик. Тушликни бепул ташкил қилдик. Озуқа тайёрланадиган жойни ва юз бош қорамолга мўлжалланган бинони замонавий талабга мослаб жиҳозладик. Бузоқ боқиш учун 34 ўрин ҳозирланди.

Вазифасига номуносиб мутахассисларни алмаштирдик. Ишда узилишга йўл қўйган бош муҳандис Маҳмуджон Отамирзаев ўрнига Тоҳиржон Дўсматовни тайинладик. Бош ҳисобчи Абдужаббор Чинтемировга ҳам бошқа вазифа бердик. Унинг ўрнига Чинберди Олимовни лозим топдик. Қорамолчилик бригадаси бошлиғи бўлиб ишлаган тажрибали чорвадор Ортиқжон Тўйчиев бош чорвашунос вазифасига қўйилди.

Фермамиздаги жониворларнинг бари гўшт, сут йўналишидаги маҳсулдор швед зотларидир. Ани пайтда 617 бош қорамол, 657 бош қўй, 13 бош от, 1105 та парранда зооветеринария талаблари асосида парваришланаяпти. 213 гектар ерда озуқа етиштирамиз. Оғиримизни енгил қилишда 2 та юк машинаси, 3 та ўрим комбайни, 5 та транспорт трактори (улови билан), 2 та юклагичимиз бор. 209 гектар ердаги беданинг ҳар гектаридан 150 центнердан ҳосил етиштирамиз. Ем-хашак етиштирадиган алоҳида бригадамиз бўлиб, унга Ражабали Валиев бош.

Шу йилнинг тўрт ойини муваффақиятли якунладик. Умуман йил давомида 77 тонна гўшт, 4 тонна сут, 45 минг дона тухум, 10 центнер жун етиштиришни режалаштирганмиз. Қувончли кўрсаткичларга эришишимизда Эрмамат Саримсоқов, Аброр Бойматов, Ўктамхон Мелибоева, Ойтилла Умматова каби чорвадорларнинг хизмати катта. Шу кунларда ўз кучимиз билан 5 мингта паррандага мўлжалланган бинони қуряпмиз. Яқин орада гўштни, сутни қайта ишлайдиган кичик цехлар қуришни ният қилганмиз.

Ботирали ИМИНОВ,
Норин туманидаги «Оқ олтин» жамоа хўжалиги «Бахт» чорвачилик-ҳиссадорлик жамияти раиси.

ОЛТИН БОШОҚЛАР

Мамлакатимиз иқтисодиётида муҳим тармоқ — ғаллачилик ривожлантирилаяпти. Ғалласи мўл юртнинг халқи тўқ, бадавлат яшайди. Таёқ суқсанг кўкарадиган бебаҳо заминимиз тупроғи олтин, суви гавҳар. Йил ўн икки ой жавоҳир ундириш мумкин.

Жорий йилда республикада 3 миллион 300 минг тонна дон етиштириш режалаштирилган. Унинг 2 миллион 200 минг тоннаси суғориладиган майдонлардан йиғиштириб олинади.

Жанубий вилоятларда қадоқ қўлли бободеҳқон пешона тери, меҳр қўри билан етиштирилган ризқ-рўзимиз — ғаллани ўриб-янчиб олиш бошланди. Дастлаб Ангор тумани ғаллакорлари яхши ният билан майдонга комбайнлар киритган бўлса Қизириқ, Қўмқўрғон миришкорлари улар ортидан катта карвон сари йўл олишди. Бўшаган майдонларга пешмапеш ҳайдов тракторлари киритилаяпти.

Жиззах вилояти миришкорлари эса жорий йилда ялпи ғалла хирмонини 350 минг тоннадан оширишга аҳд қилишган. Айни пайтда вилоятда ўрим-йиғимга тайёргарлик ишлари ниҳоясига етмоқда. Мавжуд 150 ўрим комбайни сифатли созланиб, дала бошига келтирилган.

— Яна 100 та комбайн хўжаликларга берилади, — дейди вилоят ҳокими Алишер Тошкенбоев. — Ҳозир янги комбайнларни қабул қилиб олишга тайёргарлик кўрилмоқда. Бу йил суғориладиган ғалла майдонлари 76 минг гектарга кенгайтирилди. Режа — гектаридан 30 центнер. Ҳосил чўғи баланд. 35 центнердан олишга шубҳа йўқ. Ўриб-янчиб олиш ишларида мингдан зиёд ўроқчи қатнашади,. Ўримда жонбозлик кўрсатган комбайнчи ва ўроқчига бажарган ишига қараб 500 килограммдан икки тоннагача ғалла бепул берилади. Асосан буғдойнинг «Сангзор-4», «Ёнбош», «Сурхок», «Тезпишар», арпанинг эса «Ойқор», «Унумли», «Нутанс-769», «Болғали» каби серҳосил, иқлим ва тупроқ шароитига мос навлари етиштирилди.

Ғалла ҳосилдорлигини ошириш мақсадида вилоятда уруғчилик агрофирмаси ташкил этилган. Унинг таркибига 12 та хўжалик киритилди. Буларда элита в серҳосил навли ғалла уруғлари етиштирилиб, кўпайтирилди.

Дон етиштиришга деҳқон (фермер) хўжаликлари ҳам ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшяпти. Бу йил улар 5 минг 600 гектар майдонда ғалла етиштиришди. Бундан ташқари шахсий томорқа эгаларининг ҳам кўпчилиги ғалла ва арпа сепишган.

Айни паллада вилоят хўжаликларида катта меҳнат эвазига етиштирилган эл насибасининг мисқолини ҳам нобуд қилмай, қисқа муддатда ўриб-янчиб олишга тайёргарлик кўрилмоқда. Ғаллаорол, Зарбдор, Пахтакор, Дўстлик, Жиззах, Зомин районларида бу борада ишлар намунали. Устахоналар бевосита дала бошига кўчирилган. Уларга зарур эҳтиёт қисмлар етказиб берилаяпти. Баъзилари туман марказий устахоналарида тайёрланмоқда.

Ғалла ўримида қатнашадиган ўроқчилар ва комбайнчилар учун барча шароит яратилмоқда. Икки маҳал иссиқ овқат, чой ташкил этилади. Ичимлик суви автоцистерналарда мунтазам ташиб турилади. Вақтдан унумли фойдаланиш мақсадида иш икки сменада ташкил этилади. Вилоятда бу муҳим ишга ялпи сафарбарлик эълон қилинган. Ташкилот ва ишлаб чиқариш корхоналаридан ўримда иштирок этиш учун мурожаатномалар тушмоқда. Айниқса, куни-кеча эълон қилинган республика Вазирлар Маҳкамасининг «1995 йилда бошоқли дон экинлари ҳосилини йиғиштириб олиш ва давлатга топширишни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ғаллакорларни руҳлантириб юборди. Унда бошоқли дон экинлари, жумладан, буғдойнинг бир тоннаси учун 2 минг сўм, жавдарга 1730 сўм, арпага 1600 сўм нарх белгиланган. Ғаллакорлар ўрим мавсумини узоғи билан 30 иш кунида якунлашга аҳд қилишган.

Биз ғаллачиликка ихтисослашган Ғаллаорол райони хўжаликларига бордик. Туман уруғчилик илмий ишлаб чиқариш агрофирмаси раҳбари Аъзамжон Сулаймонов билан далаларни кездик.

Қуёш заррин нурларини бепоён ғаллазор узра ёйган. Бўлиқ бошоқлар шамолда оҳиста тебраниб, шовуллайди.

Ҳайдовчи сайҳонликда машинани тўхтатди. Саф тортиб турган комбайнлар ва ўрим агрегатларини механизатор ва чилангарлар бош муҳандис билан биргаликда сўнгги бор кўрикдан ўтказишаётган экан.

— Жами 39 та. Барчаси ўримга тахт, — деди бош муҳандис Шароф Очилов. — Ҳар бир комбайнга иккитадан механизатор, чилангар ва газпайвандчи бириктирилган. Эҳтиёт қисмлар етарли. Йўғини ўзимиз устахонада тайёрлаяпмиз. Ҳисобдан чиқарилган техниканинг қисмлари қўл келаяпти. Дон ва сомон ташийдиган тележкалар ҳам сифатли созланиб, тахт қилинди. Икки комбайнга битта юк автомашинаси ва трактор биркитилди.

— Ўрим ўзаро мусобақа асосида ташкил этилади, — деди суҳбатга қўшилган Аъзамжон ака. — 700 тонна дон янчган бригадага битта енгил автомашина ва 5 тонна буғдой бепул берилади. Бундан ташқари яна битта енгил автомашина алоҳида совринга қўйилган. У мусобақа шартини тўла бажарган комбайнчига берилади. Хўжалик бўйича 120 комбайнчи, шунча чилангарлар ўрим мавсумида қатнашади.

Рўзғоридан кўнгли тўқнинг иши унумли бўлади. Шуни назарда тутиб механизатор ва чилангарларга рўзғорга керакли озиқ-овқат маҳсулотлари — ун, пахта, шакар, картошка берилди.

Бу йил хўжаликда жами 13 минг 204 гектар майдонга дон сепилди. Буғдой, арпа ва жавдарнинг сара уруғларини мазкур хўжалик етиштиради. Бешта бўлим бор. Эркин Тожиев, Шодмон Холжигитов бошчилик қилаётган бўлимларда уруғлик ҳосили мўл етиштирилди.

Комбайнчилар билан бир пиёла чой устида суҳбатлашдик.

— Бултур 600 тонна дон янчган эдим, — деди Абдували Искандаров. — Бу йил мавсумда энг юқори натижага эришган механизаторларга катта мукофотлар ажратилган. Иложи борича бош совринни олишга ҳаракат қиламиз. Комбайнни шахсан ўзим созлаб, мавсумга тахт қилдим. Эҳтиёт қисмлар етарли. Бирор носозлик рўй берса, дарҳол даланинг ўзида бартараф этамиз. Ҳамкасбим Келдиёр Эшмуродов — мусобақадошим. Кучли азамат. Бултур 620 тонна дон янчган. Лекин омад кимга кулиб боқиши ҳали номаълум. Муҳими, вақтни бой бермаслик. Мавсумда ҳар дақиқа олтинга тенг.

Ғаллакорларнинг дилидаги гап. Дақиқаси тиллога тенг дамда отни қамчилаган ютади. Жорий йилда етиштирилган ғалла салмоғи бултургига нисбатан бир ярим баравар кўп. Даладан пешма-пеш ташиб келтириладиган донни қабул қилиб оладиган элеваторларни бориб кўрдик. Ғаллаорол тумани марказий элеватори 1800 тонна донни қабул қилиб олишга мўлжалланган. 2 та тарози давлат назоратидан ўтказилиб, муҳрланган. Омборлар жорий таъмирдан чиқарилган. Элеватор ҳовлиси асфальтланиб, ёнғинга қарши воситалар тартиб билан ўрнатилган. Бир сўз билан айтганда, корхона дон қабул қилишга тайёр.

— Ғалла етиштириш ҳажми йилдан-йилга ўсиб бораётганлиги уюшмамиз зиммасига катта масъулият юклади, — дейди вилоят дон маҳсулотлари ишлабчиқариш акционерлик уюшмаси раҳбари Саъдулла Абдуллаев. — Бу йил корхонамиз тизимидаги дон қабул қилиб олувчи пунктлар сони учтага кўпайди. Жумладан, Зомин туманида Ульянов номли ғалла қабул қилиш пункти, Бахмалда «Бахмал», Форишда «Қорадов» қўшимча дон қабул қилиш пунктлари ишга туширилди. Мазкур жойлар 40 минг тонна ғалла қабул қилиб олиш қувватига эга. Жиззах марказий элеватори эса 307 минг тонна дон қабул қила олади.

Ҳа, жиззахликлар ғалла мустақиллигига эришиш йўлида сидқидилдан меҳнат қилишаётганлиги етиштирилган мўл ҳосилдан кўриниб турибди. Улар ўз меҳнат самарасини олтин бошоқлар тимсолида кўриб, зўр иштиёқ билан меҳнат қилишмоқда. Далаларда ҳосил чўғи мўл. Бу халқимизнинг ризқ-насибаси бутунлигидан нишона.

Раҳмонали АКБАРАЛИЕВ.

СУРАТЛАРДА: 1. (ўнгдан) Ғаллаорол тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Даврон Исоқов, район агрофирмаси раҳбари Аъзамжон Сулаймонов ва Жиззах дон маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳиссадорлик уюшмаси раиси Саъдулла Абдуллаев ғаллазорда.

2. Тажрибали чилангар Яхёқул Холбоев.

3. Комбайнчи Абдували Искандаров. У мавсумда 700 тонна дон янчиб олишга аҳд қилган.

Муаллиф олган суратлар.

КУН ТАРТИБИДА ҒАЛЛА ЎРИМИ

ГУЛИСТОНДА Сирдарё вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Шаҳар ва туман ҳокимлари, вилоят бошқармалари ва ташкилотларининг бошлиқлари, ғаллачилик билан шуғулланувчи хўжаликларнинг раҳбарлари иштирок этган йиғилишни вилоят ҳокими Ғ. Ҳасанов бошқарди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «1995 йилда бошоқли дон экинлари ҳосилини йиғиштириб олиш ва давлатга топширишни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш борасидаги вазифалар муҳокама қилинди.

Республика қишлоқ хўжалиги вазири Р. Ҳусанов йиғилишда нутқ сўзлади.

ВИЛОЯТДА БИРИНЧИ

САМАРҚАНД вилоят Каттақўрғон тумани ғаллакорлари вилоятда биринчи бўлиб ғалла ўримига киришдилар.

— 20 минг гектардаги ғаллазорларимизда арпанинг «Зафар», «Унумли», буғдойнинг эса «Интенсив» ва «Сурхак» навлари етиштирилди, — дейди туман ҳокими С. Остонов. — Ғаллакорларимизнинг аҳди бу йил эл хирмонига 35 минг тонна Каттақўрғон ғалласини тўкишдир.

ФАОЛЛАР ЙИҒИЛИШИ

БУХОРОДА вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Унда вилоят ҳокими М. Раҳмонов биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг иккинчи сессияси, республика Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 16 майда бўлиб ўтган мажлиси якунларидан келиб чиқадиган вазифалар ҳамда 1995 йилда бошоқли дон экинлари ҳосилини қисқа муддатларда йиғиштириб олиш билан боғлиқ масалалар тўғрисида маъруза қилди.

Сўзга чиққанлар ўтган йили вилоятда бошоқли дон ўрими чўзилгани, исрофгарчиликлар содир этилгани, мавсумда бундай камчиликларга йўл қўймаслик ҳақида фикр-мулоҳазаларини баён этдилар. Шунингдек, йиғилишда халқ хўжалиги тармоқларида биринчи чорак якунлари муҳокама қилиниб, галдаги вазифалар белгилаб олинди.

ПИЛЛАНИНГ ЧЎҒИ ЯХШИ

СУРХОНДАРЁ вилоятининг Ангор, Термиз, Жарқўрғон, Шўрчи туманларида пилла топшириш бошланди. 24 минг 500 қути ипак қуртини парваришлаган вилоят пиллакорлари бу йил 1140 тонна сифатли хомашё тайёрлаш учун астойдил меҳнат қилди.

Дастлабки кундаёқ Ангор ва Жарқўрғон туманларининг илғор пиллакорлари ҳар қути қурт уруғидан ўртача 60 килограммдан қимматбаҳо хом ашё топширишга эришди. Вилоят заршунослари жорий йил қут-баракали бўлади, дейишмоқда.

(ЎзА).

«Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмаси корхоналарида

БОЗОР ТАЛАБИ — ҚАТЪИЙ

Вино, коньяк ва бошқа спиртли ичимликларни нон, сут, гўшт каби ҳаётий заруратлар тоифасидандир, деган фикрдан тамомила йироқмиз. Уларнинг келиб чиқиш тарихига оид маълумотлар, афсона ва ривоятлар шундан яққол далолат беради. Чунончи, дастлаб шаробнинг яратилиши хусусида ҳикоя қилувчи ривоятлардан бирида қуйидагиларни ўқиймиз:

Қадим Эронда узумга меҳр қўйган Жамшид исмли киши яшаган экан. Айниқса, узумнинг шарбатини у жуда хуш кўраркан. Бир куни бир неча кўзани тўлдириб узум шарбати тайёрлабди-ю, ичишга фурсати бўлмабди. Эртаси куни тотиб кўргач, ўзини ёмон ҳис этибди. Чунки туриб қолган узум шарбати бижғий бошлаган экан. Кимдир бехосдан ичиб, азият чекиб юрмасин деб Жамшид узум шарбати солинган кўзачаларга «заҳар» дея ёзиб қўйибди.

Шу кунлари нимадандир жанжал чиқиб, Жамшиднинг хотини қаттиқ аразлабди. Бундай ҳолда яшагандан кўра ўлганим афзал, деган хаёлда у сиртига «заҳар» деб ёзиб қўйилган кўзадан тўйгунича сипқорибди. Ана энди куним битди, дея қийноқ-азобларнинг бошланишини кутибди. Лекин бунинг ўрнига вужуди бўшашиб, аллақандай енгиллик сезибди. Аразви ва у билан боғлиқ кечинмалари ҳам зумда унутилиб, ҳаёт тароватли, яшаш мароқли туюла бошлабди. Кейинчалик ҳам кайфияти бузилган пайтлари аёл кўзадаги «заҳар»дан ичишни одат қилибди. Кўзалар бўшаб қолганини пайқаган Жамшид хотинини қисувга олибди. Аёл содир бўлган воқеани бир бошдан сўзлабди. Жамшид ишонқирамай, «заҳар»дан ичиб кўрибди ва чиндан ҳам хушкайфият ҳолатга тушибди.

Шу тариқа узум шароби кашф этилган экан. Вақт ўтиши билан шундай ранг-баранг, турли хил, нав, кўринишдаги арақ-винолар яратилдики, дастлабки беозор ичимлик ҳақиқий заҳарга айланиб, инсоният бошига беҳисоб кулфатлар ёғдирди ва ёғдирмоқда. Агар жамики катта-кичик урушлар келтириб чиқарган вайронагарчиликлар ва қурбонлар ароқ-вино башарият бошига солган мусибатлар ҳамда хазон бўлган умрларга таққослаб кўрилса, шубҳасиз, устунлик ароқ-вино томонида бўлади.

Айни мана шу ҳолатни ҳисобга олиб ўтмишда яшаган қатор ҳукмдорлар ўз фуқароларини ихтиёрий телба»ликдан сақланишларини шарт қилиб қўйган. Аксарият диний таълимотларда ҳам шароб макруҳ ичимликлардан саналади. Асримизнинг 20-30-йилларида эса АҚШ, Финляндия ва бошқа мамлакатларда спиртли ичимликларни ишлаб чиқариш, сотиш қонунга хилоф иш дея эълон қилинди. 1985 йили собиқ Иттифоқ ҳудудида ҳам ичкиликбозликка қарши кенг кўламли кураш бошланган эди.

Бироқ бу чора-тадбирларнинг биронтаси ҳам кутилган самарага олиб келмади. Аксинча, ароқ-вино истеъмол қилиш билан боғлиқ, ҳолатлар янада кўпайиб, мураккаблашиб кетди. Ичкиликбозликка қарши курашнинг кўп йиллик тажрибаси шундан далолат берадики, бу иллатни инсон ақл-идрокига таянибгина бартараф этиш мумкин. Зуғум, таъқиқ, куч ишлатишга асосланган чора-тадбирлар аксарият ҳолда тескари оқибатларни юзага келтиради.

Шунга мувофиқ республикамизда кишиларни соғлом турмуш тарзига жалб қилиш, асл инсоний қадриятларни тиклаш, ичкиликбозликка ўрин қолдирмайдиган ижтимоий-иқтисодий, маданий-маърифий шароитлар яратиш орқали маст-аластлар ҳолларига барҳам бериш тадбирлари кўрилмоқда. «Соғлом авлод учун» олий нишони ва шу номдаги давлатга қарашли бўлмаган хайрия жамғармаси ташкил этилиши, жисмоний тарбия ва спортга эътиборнинг ортиб бораётганлиги, тўй-маъракаларимиз, байрам шодиёналарида кишиларни маст-аласт қилувчи ичимликларнинг салмоғи камайтирилганлиги ва бошқа тадбирлар фикримиз тасдиғидир.

Масаланинг бошқа жиҳати ҳам бор. Маълумки, республикамиз ҳудудида илгари бунёд этилган қатор ароқ-вино заводлари, хом ашё етказиб берувчи, хизмат кўрсатувчи кўплаб хўжаликлар, корхона ва ташкилотлар мавжуд бўлиб, уларда минг-минглаб ҳамюртларимиз иш билан банд. Равшанки, бу корхона ва ташкилотлар, хўжаликлар ва заводлар фаолиятини бирданига тўхтатиб ёки бир-икки йил ичида қайта қуриб бўлмайди. Бундан ташқари, республикамиз ҳудудида ароқ-вино ишлаб чиқаришни бас қилганимиз билан кишиларни маст-аласт этувчи ичимликлар илдизига болта уриб бўлмайди — улар хориждан дарёдек оқиб келаверади ёки кўлбола усулда тайёрлаш авж олиб кетади. Чунки бу иллат таъсиридан бир кунда барчани бараварига халос қилишнинг иложи йўқ. Қолаверса, улар ишлаб чиқараётган маҳсулотларни ҳамдўстлик мамлакатлари бозорга чиқариб сотиш ҳам катта самара бериши мумкин.

Лекин қатор сабабларга кўра бу тармоқда ҳозир ғоят мураккаб вазият юзага келганки, қисқа фурсатларда тегишли чора-тадбирлар кўрилмаса, катта иқтисодий зарар кўрилиши турган гап.

Муаммо моҳиятини ўрганиш учун биз республикамизда ароқвино маҳсулотлари ишлаб чиқаришни мувофиқлаштириш бўйича етакчи ташкилот — «Ўзмевасабзавотузумсаноати» республика уюшмасига йўл олдик. Тегишли мутахассислар билан суҳбатлашдик, далил ва рақамлар билан танишдик.

Таннарх ва харид нархи кейинги пайтда анча ошганлиги сабабли маҳсулотни сотиш қийин бўляпти. Шу йил 1 мартга қадар ароқ-вино заводларида уч юз минг декалитр маҳсулот тўпланиб қолган. Натижада шу йилнинг дастлабки ойларида акциз солиғи атиги 17,5 фоизга уддаланди.

Айни чоқда турли тижорорат ва хусусий корхоналар томонидан чет элнинг нисбатан арзон, турли хил ичимликлари билан сотилмоқда.

Хориждан келтириладиган барча ичимликларнинг сифат ҳужжатлари бўлиши шарт қилиб қўйилди. Республикамиз корхоналарида ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатига, ташқи кўринишини ҳисобга олмасак, чет элларда ҳам гап топишлари даргумон. Юқори навли вино, коньяк, шампан винолари, қуйилтирилган олма, узум шарбатлари, томат қайласи, мева ва сабзавотларни ташқи дунё бозорларига чиқариб сотиш учун олиб борилаётган ишлар ва тузилаётган шартномалар бу фикримизнинг далилидир. Албатта, маҳсулот нархи дунё бозорига мувофиқлаштирилмоғи керак. Чунки чет элларда ҳам асосий истеъмолчилар мол-дунёси ошиб-тошиб ётган кишилар эмас. У ёқларда ҳам нарх ғоят муҳим аҳамият касб этади. Бозор иқтисодиётининг қонунлари ҳамма жойда бир хил, уни четлаб ўтишнинг иложи йўқ.

Кўриниб турибдики, ҳамма гап нарх масаласига бориб тақаляпти. Нархни харидорни жалб қиладиган даражага тушириш учун эса маҳсулот ишлаб чиқариш харажатларини анча камайтиришга тўғри келади. Акс ҳолда омборлардаги маҳсулот сотилмасдан тураверади.

Шуни ҳам унутмаслик жоизки, азалдан биздаги қайта ишлаш саноати қувватларининг салмоқли қисми Россия, Қозоғистон, Белоруссия каби давлатларда яшовчи истеъмолчилар эҳтиёжларини қондиришга қаратилган эди. Кейинги бир-икки йил ичида бу мамлакатларга бошқа жойлардан нисбатан арзон маҳсулотлар кўплаб кириб келаётганлиги сабабли бизнинг маҳсулотимизни сотиш кун сайин қийинлашмоқда. Бинобарин, бу мамлакатлардаги мавқеимизни буткул қўлдан бой бериб қўймаслик йўлларини излаб топмоғимиз зарурлиги кўриниб турибди.

Мутахассисларнинг гувоҳлик беришича, Москва, Белоруссиядаги мижозлар: «Маҳсулотларингиз сифатига ҳеч қандай эътирозимиз йўқ, лекин нархи баланд. Сал арзонроқ қилсангизлар, маҳсулотингиз туриб қолмаслиги аниқ» дейишмоқда. Шу муносабат билан бир масалани ўйлаб кўриш керак. Маълумки, ҳукуматимиз эркин муомалада бўлган валютага экспорт қилинадиган маҳсулотлар учун қатор имтиёзлар белгилаган, шу жумладан акциз солиғи ҳам олинмайди. Лекин бугунги кунда биз рақобатчиларни доғда қолдириб, АҚШ, Германия, Франция каби мамлакатларга ўз маҳсулотимизни ўтказа оламизми? Бундай дейиш ҳозирча қийин. Чунки сифат жиҳатдан рақобатчилардан қолишмасак-да, замонавий ускуналар, бежирим идишлар, ёрлиқлар, маҳсулотни тарғиб қилиш борасида улар билан ҳозирча беллаша олмаймиз. Айни чоқда бу жиҳатдан ҳам жаҳон андозалари даражасига чиқиб олиш учун қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Хусусан, Қувасойдаги шиша заводига бежирим идишлар учун буюртма берилган, ёрлиқлар устида иш олиб борилмоқда. Бу саъй-ҳаракатлар кутилган натижага олиб келиши учун вақт ва маблағ керак. Маблағни эса Россия, Белоруссия, Қозоғистон каби давлатлар бозорида ишлаб топиш мумкин. Бунинг учун маҳсулот нархини бозор шароитига мослаштириш керак. Ушанда давлат хазинасига тушум ортса ортадики, асло камаймайди. Чунки маҳсулот тез сотилиши ва маблағлар айланиши жадаллашиши ҳисобига дастлаб бирмунча озайиши мумкин бўлган даромад тез орада кескин кўпаяди.

Ҳозиргидек маҳсулот сотилмасдан тураверса, шубҳасиз, корхоналар ҳам, давлат ҳам зарар кўришда давом этаверади. Бундан кимга фойда?

Шуни ҳам назардан қочирмаслик керакки, Россия рублини, Қозоғистон тангасини, Қирғизистон сўмини эркин муомаладаги валютага ҳозир бемалол алмаштириш мумкин. Шундай экан, нега ушбу мамлакатларга чиқариладиган маҳсулотларга ҳам мавжуд имтиёзларни жорий этиш мумкин эмас? Ички бозоримиз имкониятлари чекланган ва маҳсулотимиз омборларда тўпланиб қолаётган шароитда бу тадбир жуда катта иқтисодий самара бериши турган гап...

Бозор иқтисодиёти қонуниятларидан келиб чиқиладиган бўлса, чиндан ҳам, қўшимча даромадни камайтиришни истамасдан маҳсулотга юқори нарх қўйиб, харидор кутиб ўтиргунча, кўриладиган фойда миқдорини сал камайтириб, маҳсулотни арзонроқ нархда тезроқ сотиш эвазига маблағ айланишини жадаллаштириш ва шу асосда янги мавсумга пухта тайёргарлик кўриш бозор иқтисодиёти шароитида хўжалик юритишнинг синалган ва энг самарали усулларидан биридир.

Қаламга олинган муаммога бевосита маҳсулот ишлаб чиқариш билан шуғулланувчилар муносабатини билиш мақсадида тармоқнинг етакчи корхоналаридан бири, юз ўттиз йилдан буён фаолият кўрсатиб келаётган «Тошкентвино» комбинати мутахассислари билан учрашдик.

— Ҳақиқатан мураккаб вазият юзага келган, — дейди корхона раҳбари М. Аҳмедов. — Жорий йилнинг тўрт ойи мобайнида 480 минг декалитр маҳсулот ишлаб чиқаришимиз керак эди. Амалда бу кўрсаткич 201 минг декалитрни ташкил этди. Гап хом ашё ёки бошқа бирор нарса етишмаслигида эмас, балки ишлаб чиқарилган маҳсулот сотилмаётганлигидадир. Бунинг сабабларидан бири нархнинг юқори эканлигидир. Нархнинг юқорилигига сабаб эса хом ашё, ёнилғи, транспорт билан боғлиқ харажатларнинг бир неча баравар ортиши туфайли таннархнинг ўсганлигидир. Таннарх ўсиши қўшимча қиймати ва акциз солиғи миқдорини ошириб юборди. Чунончи, ҳозир амалда бўлган 75 фоиздан иборат акциз солиғи таннарх паст пайтлари самарали хўжалик юритишимизга имкон берарди. Таннарх кўтарилгач, вазият ўзгариб, акциз солиғининг амалдаги миқдори маҳсулотимизнинг нархини ошириб юборди. Натижада уни сота олмасдан қийналаяпмиз. Ҳолбуки, маҳсулотимиз сифатига энг диди нозик мижозлар ҳам гап топишлари қийин. Чунки биз табиий хом ашё — дон ва арпадан энг тоза спирт олиб, маҳсулотимиз сифатини доимо назорат қилиб борамиз. Айни чоқда маҳсулот ташқи кўринишини яхшилаш, идишларини ихчам ва бежирим қилиш тадбирлари кўрилмоқда. Бошқача айтганда, маҳсулотимиз харидоргирлигини янада ошириб, уни жаҳон андозалари даражасига етказиш учун имкон доирамиздаги барча ишларни қиляпмиз. Акциз ва қўшимча қиймат солиғи миқдорини хўжалик юритиш учун мақбул даражага келтириш бизга боғлиқ иш эмас. Мутасадди ташкилотлар бу масалани яқин кунлар ичида ижобий ҳал қилишади ва корхонамиз бор қуввати билан ишлаб, тармоғимиз иқтисодиётининг таянч нуқталаридан бири бўлишдек мавқеини сақлаб қолади, деган умиддаман...

Ш. АЛЛАМОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» махсус мухбири.

ЗАМОН • ИНСОН • ИМОН.

НАФС БАЛОСИ

Эскитдан бир гап бор: баъзилар қингир ишни қилиб қўйиб, кейин пушаймонда «Билмайин тиконни босиб олдим» деб ўз қилмишининг жавобгарлигини енгиллаштирмоқчи бўлишади. Аслида жиноятчилик кўчасидаги оёққа кирган ҳар бир тикондан айб иш қилган кимса жабр тортишини сезиб туради. Кейинги пайтларда иқтисодий ислоҳотлар ва бозор муносабатлари шароитида хўжалик юритиш соҳасига жиноятчилик камаймаётганлиги кишини ташвишлантиради.

Туманимиз ҳудудидаги хўжаликлар боғдорчилик ва уруғчиликка катта эътибор бераётганлиги уларнинг иқтисодий имкониятларини мустаҳкамлашига замин бўлмоқда. Аммо айрим ҳолларда нафсининг қўйига тушиб, беш бармоғини бирваракайига оғзига тиқиб, эл-юрт ризқига, хўжалик даромадига кўз олайтираётганлар, афсуски, учраб турибди. А. Нарзиев «Боғизоғон» ижара хўжалиги ҳудудида жойлашган вилоятнинг «Нав уруғлари» бирлашмасида омбор мудири бўлиб ишларди. Шу йилнинг 10 март куни Самарқанд вилояти Гўзалкент тумани «Гумбаз» жамоа хўжалигига бирлашмадан картошка уруғлиги берилди. Текшириб кўрилганда А. Нарзиевнинг шахсий манфаатини кўзлагани оқибатида 800 килограмм уруғлик картошка камлиги аниқланди. Устига-устак ўша пайтдаги картошканинг ўртача нархидан икки баравар кам нарх белгиланиб, бирлашмага моддий зарар етказилди. Ўзингиз ўйлаб кўринг, уруғлик картошка етиштиришнинг машаққатлари деҳқонга аён. Қайсидир қингир қўлли омбор мудирининг айби билан биргина хўжаликдан шунча уруғ уриб қолинса, олувчилар бу камомаднинг ўрнини қандай тўлдиради. Албатта, у ҳам ўз навбатида хўжалик мулкига чанг солиши аёнку.

Туманимиз ҳудудидан Зарафшон дарёси ўтади. Дарё соҳилларида мелиоратив ҳолати ёмон бўлган эгасиз ерларнинг ҳисоби йўқ. Дарё бўйидаги бундай ерларга наша экиларди. Ички ишлар ходимларининг таклифини инобатга олиб район ҳокимияти, хўжаликларнинг раҳбарлари биргаликда келишиб, ташландиқ ерларни одамларга ижарага бўлиб берди. У ерларга деҳқонлар сабзавот экишди. Эгасиз ер ўз соҳибини топди. Наша экиш тўхтади. Экиш ҳоллари бўлмагандан кейин бу соҳадаги жиноятлар ҳам кескин камайишига кўзимиз етиб турибди.

Бизнинг мамлакатда қонун барчага баробар шиори ўртага ташланган. Албатта, бундай шароитда ҳуқуқни муҳофаза этиш органлари зиммасига жиддий масъулият юкланади. Мазкур органларга қўли эгри, порахўр, виждонсиз кимсалар кириб қолишини қандай баҳолаш мумкин? Ҳуқуқ-тартибот органларига нопок кишиларнинг суқулиб киришига қарши кескин ҳаракат қилишимиз даркор. Яқинда «Давлатобод» жамоа хўжалиги аъзолари А. Рўзиев ва Б. Умаровлар район ҳудудида ўғирлик қилиб қўлга тушган эдилар. Сичқон сиғмас инига, ғалвир боғлар думига, деган мақол бор. Улар қилган жиноятларидан қутулиб қолиш мақсадида ҳуқуқ ҳимоячиси бўлиб ишлаб келган Мутолиб Раҳмоновнинг қонуний жазодан қутқариб қоламан деган «ваъда» сига биноан унга пора бермоқчи бўлишади. Улар ўзаро суҳбатдан сўнг поранинг миқдорини «келишиб» олишди. Хуллас, Мутолиб Раҳмонов 11,8 минг сўм пора олаётган пайтда нафсидан илинди.

Яқинда ғалати воқеа бўлди. Ҳушёрхонага солиқ инспекцияси ходимини олиб боришга мажбур бўлдилар. Ичкиликбоз солиқчи савдо шохобчасини текширганидан сўнг яхшилаб уни меҳмон қилишади. Солиқчи меъёридан ошириб спиртли ичимлик истеъмол қилади. Натижада ўзини йўқотиб, тартибсизликлар қилиб, уни инсофга чақирмоқчи бўлганларни ҳақоратлашгача бориб етади. Дарҳақиқат, барча ёмонликларнинг калити ичкиликдир деб бежиз айтилмаган. Жуда кўп содир этилаётган жиноятлар сабаб ичкилик истеъмол қилинганлигидир. Туман ҳокимияти, прокуратураси ва ички ишлар бўлими, назорат органларининг раҳбарлари учун кескин тартиб жорий қилдик. Кимки, иш пайтида спиртли ичимлик истеъмол қилса, интизомни бузса, энг сўнгги чорани қўллашга келишиб олдик.

Шу йилнинг тўрт ойи давомида ўта оғир жиноят содир этилмагани қувончли. Жиноятчилик кескин камайди. Аммо бир дақиқа ҳам бамайлихотир бўлишга ҳаққимиз йўқ. Жиноятнинг биттаси ҳам жамият учун иллатдир. Жиноят қидирув бўлими ходимлари Аҳмад Абдувоҳидов, Ҳазратқул Носиров, участка вакили Ориф Худойназаров, Шокир Бўронов, терговчи Ўктам Қулиевлар ўз касбининг фидойилари сифатида кўпчиликка намуна бўлишмоқда.

Ички ишлар бўлими ходимлари туманда жиноятчиликка қарши кураш микёсларини бир дақиқа ҳам сусайтирмасликка бел боғлаганмиз.

Абдусалом РАЖАБОВ,
Самарқанд вилояти Тойлоқ тумани ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция подполковниги.

ҚОЗОҒИСТОНДА ЎЗБЕКИСТОН КУНЛАРИ ЯКУНЛАРИ

БЕТИМСОЛ ҚУДРАТ

Туркистон — Оллоҳ таолонинг назари тушган муқаддас замин. Истиқлол шарофати билан бу ягона макон нақадар улуғворлигини қайта кашф этиб, йўқотилган тарих ва бузиб ташланган қадим кўприкларимизни тиклаяпмиз. Борди-келдилар илгаригидай яна йўлга қўйилиб, оға-инилар бир-бирига меҳрибонлик кўрсатишмоқда. Халқлар дўстлиги — қадим Туркистоннинг бетимсол қудрати бўлган. Бугунги кунда бу заминда 60 миллионга яқин, келиб чиқиши, тарихи бир халқлар яшайди. Учрашувлар эса уларни эзгу мақсад йўлида янада ҳам жипслаштиради. Қозоғистон Республикасига Ўзбекистон кунларини ўтказиш учун 500 дан ортиқ юртдошларимиз ташриф буюришди. Улар орасида Президентимиз Ислом Каримов бошлиқ Олий Мажлис ва ҳукумат раҳбарлари, ҳокимлар, таниқли санъаткорлар, шоир-ёзувчилар, журналистлар, ишбилармонлар, фермерлар ҳам бор эди. Учрашувларда дўстлик, она-Ватан, Туркистон ва унга муҳаббат ҳақидаги қўшиқлар янгради. Эл суйган санъаткорлар ўз қўшиқлари билан дилларда қувонч уйғотишди. Мухбирларимиз куни кеча сафардан юртимизга қайтган тантаналарнинг фаол иштирокчилари билан мулоқот ўтказишди.

Ғуломжон ЁҚУБОВ,
Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон халқ артисти

— Делегациямиз 20 май куни Олмати шаҳрига етиб келди. Бизни кутиб олишга чиққанларнинг сон-саноғи йўқ эди. Ҳаяжонли учрашувлар куй ва қўшиқ садолари остида ўтди. Ҳақиқатан хуш наво, юракдан айтилган қўшиқ ва жозибали рақс учун чегара йўқ. Улар мос тушса бўлди, қалбларга кириб бораверади. Зеро, ўзбек ва қозоқнинг санъати бир-бирига шу қадар яқинки, баъзан мусиқа тинглаб, қайси тиллалигини ажратолмай ҳам қоласан, киши. Шунинг учун ҳам бу икки халқни бир-биридан ажратадиган куч дунёда йўқ. Бундай самимий учрашувлар ўзаро аҳиллигимизни мустаҳкамлайди. Қозоқ - меҳр-муҳаббатли, дўстга садоқатли халқ. Унинг бағри кенг, қўли очиқ, саховатпеша. Дўстларимизга қўшиқларим манзур бўлганидан бошим осмонга етди.

Фаррух ЗОКИРОВ,
Ўзбекистон ва Қозоғистон халқ артисти

— Бизлар буюк Турон тупроғида етилган оға-инилармиз. Тили, дини ва дили муштарак халқлармиз. Туронзамин деб аталган бу поёнсиз кенгликларда ўзбегу қозоқ, қирғизу туркман — барчамизнинг ота-боболаримиз от суриб ўтганлар, деҳқончилик қилганлар, чорва боқишган. Бу заминни улар кўз қорачиғидек асраб, ёнма-ён туриб душманлардан ҳимоя қилганлар. Аввалгидай бирлашиб, Туркистонни эъзозлаб яшасак, муродимизга етамиз. Бизни холисона айтганда, учрашувлар яқинлаштиради, бирлаштиради ва куч-қудратимизни оширади. Қозоғистон халқ артисти унвонига сазовор бўлганимдан беҳад хурсандман.

Дилафрўз ЖАББОРОВА,
Ўзбекистон халқ артисти

— Илгари ҳам халқларимиз ўртасида бундай шодиёналар бўлиб ўтарди. Тўғри бугунгиларининг таровати ўзгача. Тилмочларсиз ҳам бир-биримизни тушуниб турибмиз. Бундай муътабар кунда Мукаррама Турғунбоева, Тамарахонум, Комилжон Отаниёзов, Отажон Худойшукуров, Лутфихоним Саримсоқова ва Зайнаб Садриеваларни хотирлаб эсга олиш шогирдлик бурчимиз. Устозлар руҳи қўллайди. Улар босиб ўтган бу дўстлик йўлларидан энди биз юрамиз. Бу йўл ҳар икки халққа ҳам бахт ва меҳр-саодат беради.

Ўткир СИДДИҚОВ,
бадиий сўз устаси

— Ўзбекистон кунларининг қизиқарли ўтишига улкан ҳисса қўшган, республика Маданият ишлари вазири Эркин Ҳайитбоев бошқарган санъат аҳлининг ўзи 360 кишидан ортиқ эди. Мен шу соҳа эгаси бўлганим учун бу борада олиб борилган барча ишлардан хабардорман. Санъаткорлар гуруҳларга бўлиниб концерт ва томошалар қўйишди, Эл ардоқлаб суйган қўшиқ усталари — Ўзбекистон халқ артистлари Насиба Абдуллаева ва Муножот Йўлчиевалар, «Ялла», «Шодлик», Юнус Ражабий номли мақомчилар, «Самарқанд» сингари дасталар ва филармониянинг хушовоз хонандалари дўст мамлакат томошабинлари орасидан ҳам кўплаб мухлислар орттирди.

Толдиқўрғонда уйғур дастаси санъаткорлари ва Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Олимжон Орифжонов гуруҳи, қарағандаликларни «Лазги» ашула ва рақс дастаси иштирокчилари ўз дастурлари билан хушнуд этишди.

Фарғона водийсидан ташриф буюрган истеъдодли артистлар Тўрғай аҳолисига, чимкентликларга Навоий номидаги камер халқ чолғу асбоблари оркестри, Қизил Ўрдада хоразмлик санъаткорлар, Жамбулда «Зарафшон» фольклор-этнографик дастаси ва «Шофайз» гуруҳи санъаткорлари концертлар қўйишди. Қисқаси, бепоён Қозоғистон бўйлаб, хушнаво ўзбек оҳанглари ва қўшиқлари баралла янгради.

Театрлар фаолияти ҳақида ҳам озгина гапира қолай. Халқ артисти Ёқуб Аҳмедов раҳбарлигидаги Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театри артистлари ўз санъатини намойиш этиб, олқишларга сазовор бўлиб қайтишди. Бу отахон жамоа ўзининг икки саҳна асари билан тантанларда иштирок этди. Биринчиси, Ғафур Ғуломнинг «Шум бола» асари. Бу асарни режиссёр Сергей Каприелов саҳналаштирган. Иккинчиси, Ҳайитмат Расулнинг «Лайли ва Мажнун» халқ афсонаси асосида яратган «Муҳаббат султони» асаридир. Бу асарни режиссёр Марат Азимов саҳналаштирган. Бош ролларни таниқли артистлар ижро этишди. Асарга Мажнун ҳақидаги қадимги маълумотлар асос қилиб олинган. «Шум бола», «Муҳаббат султони»нинг саҳнавий талқинлари қозоқ томошабинларини хушнуд қилди. Мен илгари бу ўлкада бўлган ўндан ортиқ тантаналарда қатнашганман. Аммо бу галгиси нафақат менда, барча юртдошларимизда катта таассуротлар қолдирди

Турсунмат ХОЛБОЕВ,
Тошкент вилоят меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоялаш бошқармаси бошлиғи, республика қозоқ миллий маданияти маркази раиси

— Биз Ўзбекистон кунлари тантаналарини Жанубий Қозоғистон вилоятида ўтказдик. Ўзи кўпдан жамоамиз улар билан ҳамкорликда ишлаяпти. Илгари ҳам вилоят меҳнат бошқармаси бошлиғи Бобуржон Қувонишбеков билан кўп суҳбатлашганмиз. Бу гал яна гурунгимиз қизиди, ишсизларни иш билан таъминлаш, уларни ижтимоий ҳимоялаш ва меҳнат бозорларини ташкил этиш борасида олиб бораётган хайрли тадбирларимизга юқори баҳо берди. Кам таъминланган оилаларга моддий ёрдамни кўпайтирганимизни эшитиб хурсанд бўлди. Ўзбекистонда яшаётган қозоқ миллатига мансуб аҳолининг ҳаёт тарзи, олиб бораётган ишлари билан қизиқди. Ҳар бир ишда ишончли ҳамкоринг бўлса қандай яхши. Қолаверса, тез-тез учрашиб, турли доираларда тажриба алмашиб туриш ҳар икки томон учун ҳам фойдали. Қозоғистонда бўлиб ўтган шодиёналар, қувончли муътабар кунлар сира эсдан чиқмайди. Вақти келиб бу мулоқотларимиз ўз самарасини албатта беради. Келгусида ҳар икки вилоят ўртасидаги дўстона ва маданий алоқалар янада ривожланиб, ҳамкорликда ишлайдиган қўшма ва кичик корхоналар барпо этилади. Ўйлаб кўрсак, Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаганларидек, биргаликда ҳал қиладиган муаммоларимиз кўп, биргаликда мулоҳаза юритадиган, фикрлашадиган, кўнглимизда тўпланиб қолган ва айтадиган гапларимиз талайгина экан. Иншооллоҳ, бунга кенг имкониятлар очилаяпти.

СУҲБАТДОШЛАР: Давлатмурод САЪДУЛЛАЕВ, Мирбаҳодир БАДАЛОВ.

ФАРҒОНА АТИРГУЛЛАРИ ТУРКИСТОНДА

«...Тасаввур қилингки, ота юртимиз Туркистон катта бир уй. Буюк бир рўзғор. Буюк бир оила. Бу оила фарзандлари қанчалик яқину аҳил бўлса, рўзғор ҳам шунчалик обод ва тўкин бўлади». Ўзбекистон республикаси Олий Мажлисининг иккинчи сессиясида Президентимиз сўзлаган нутқни эшитар эканман, кароғларимда севинч ёши ҳалқаланди: «Ҳадича опамга телефон қилиб, суюнчилайман» — деган фикр келади хаёлимга. Бу катта қувончни дарров ким биландир бўлишгим келади. Ҳали телефон ёнига бормасимданоқ жиринглаб юборади. Ҳадича опам мендан олдин улгурибдилар.

— Суюниб қолдингизми?

— Насиб қилса энди ҳаммаси яхши бўлади, — дейман.

Ҳадича опам Ўшнинг Бозорқўрғонидан. Мен Туркистоннинг Тошҳовузидан. Икковимиз Фарғона педагогика институтида бирга ўқиганмиз. Бизнинг қувончимиз Туркистон деган қадим, шавкатли бир ном билан боғлиқ. Биз мустақилликни Туркистон бирлигисиз тасаввур қила олмаймиз.

— Ана шунақа, — дейдилар. Ҳадича опам худди менинг хаёлимдан кечган гапларни ўқиб тургандай: — қизқ-да, бизга не-не исмлар беришмади, не-не сарҳадлар ўрнатишмади. Мана, яна елкадошликка интиляпмиз.

...Хаёлим кўзгусида талабалик йилларимдаги воқеалар бирма-бир ўтади. Бизнинг қишлоқни «Олтмиш» дейишади. Бир бошида туриб «ҳа» десанг, иккинчи бошига зумда овозинг етадиган бу кичкинагина қишлоқнинг одамлари жуда заҳматкаш, болалари тиришқоқ. «Олтмишликлар бой», — дейишади ён-атрофдагилар. Аммо уларнинг тонгдан шомгача ердан бош кўтармай ишлашини кўришса, «Балли-ей, биз бунақа меҳнатга чидай олмасдик, — деб тан ҳам олишади. Олтмишликлар томорқаларидан битта мавсумда камида уч марта ҳосил олишади. Бу ёғи Хоразм, Урганч бозорларидан тортиб, Қорақалпоқнинг энг узоқ Қораўзак бозорларигача ер илигандан музлагунгача сероб қилиб ташлайди. Олтмишликларнинг етиштирган сабзавотлари таърифи тилларга тушган. Боя айтганимдай, шунча заҳматлар ичида юриб ҳам тупроқ, қуёш чиниқтириб, қорайтириб юборган болалари илмга чанқоқ, Фарғона, Самарқанд, Қарши қўйингки, бу қишлоқ фарзандларининг қадами етмаган шаҳарлар, қадами етмаган ўқув жойлари бормикан? Мен ҳам ўша ўзига хос қишлоқнинг қизалоғи эдим. Йўл юриб, йўл юрсам ҳам мўл юриб Фарғонага бориб ўқидим. Водийнинг турли тарафларидан келган қизлар билан, бирга ўйнаб ўсган ўртоқларимдай қадрдонлашиб кетдик. Қизлар шанба, бозор кунлари мени ётоқда қолдиришмасди. Навбат билан уйларига олиб кетишарди. Фарғонада ая, тоға, бувиларим шу қадар кўпки, яна уларнинг ҳаммаси шу қадар яхши, азизки...

Мана шуларнинг ўзи ҳам қадим Туркистон халқларининг шунчаки қўшни эмас, жону жигар эканлигини кўрсатмайдими?! Одам қўшнисини ҳурмат қилади. Тинч-тотув яшаш учун яхши муносабатда бўлади. Жигарини-чи, соғинади, ичикади. Дардини айтади, севинчини баҳам кўради.

Институтни битказиб Фарғона водийси Қува туманидаги Акбаробод қишлоғи мактабида муаллималик қила бошладим. Усмонали тоға, Ҳосият ая исмли қалби дарё инсонлар оиласида фарзандлари қатори фарзанд бўлиб бир йил яшадим. Тоғамларнинг ҳовлиси гулзор эди. Онамга баланд-баланд бўйли атиргуллар ёқиб қолди. «Кузда қаламча қилиб юбораман» дедилар тоғам. Кеч кузда атиргул қаламчаларини ҳўл тупроғи билан битта-битталаб, латтага ўраб, қутиларга жойлаб онамга жўнаттилар, тоғам. Ҳозир олтмишликларнинг гулзорларида Фарғонанинг атиргуллари эрта баҳордан кеч кузгача очилиб туради. Орадан йиллар ўтди. Биз ҳамон борди-келди қиламиз. Тоғам Тошҳовузга келганларида «Олтмиш»дан оқпиёз, турп уруғини олиб кетганлар. Бундай қараганда, буларнинг ҳаммаси турмушнинг икир-чикирларига ўхшайди. Аммо бу муносабатлар замирида ички бир интилиш, ички бир эҳтиёж ётибди. Биз қадим Туркистон халқлари доим бир-биримизни тўлдирганмиз, мукаммаллаштирганмиз, гўзаллаштирганмиз. Биз биргаликда кучлимиз, салобатлимиз.

Қишнинг охирларида Тошҳовузга бордим. Икки йилдан буён Ўзбекистонда нашр қилинадиган газета-журналларга обуна бўлиша олмаётган экан. Айниқса қишлоғимиздаги муаллималар «лоақал биттагина «Саодат» олиб келмабсан», — деб гина қилишди.

Президентимиз нутқини олтмишликлар ҳам суюниб эшитишибди. Қишлоғимизда фарғоналик, термизлик, самарқандлик, чимкентлик, нукуслик келинчаклар бор. Талабалик даври муҳаббати тақдир бўлган уларга. Улар ҳаммадан ҳам кўпроқ қувонишаётгандир.

— Қутлуғой (фарғоналиклар менга қўйган исм) ҳозир ҳамма дўстларимизни бирма-бир табриклайман, — дейдилар Ҳадича опам телефон гўшагини қўяркан.

Табрикланг, Ҳадича опа. «Азиз туркистонликлар мен ҳам сизларни «Туркистон — умумий уйимиз» деган қутлуғ калом билан табриклай. Ахир бу калом ҳаммамиз учун озодлик қадар азиздир.

Қутлибека РАҲИМБОЕВА.

Касби туманида истиқомат қилаётган моҳир тандирчи Итолмас Очилов номини кўпчилик ҳурмат билан тилга олади. У бу обрў эътиборга ўзининг фидокорона ҳалол меҳнати билан эришган. Ҳозир отахон 73 ёшдан ошган бўлишига қарамай ҳануз кулолчилик билан шуғулланмоқда. Отанинг фарзандлари ҳам ота изидан бориб, тандирчилик касбини нозик томонларини жуда ҳам мукаммал эгаллашаяпти.

СУРАТДА: И. Очилов фарзандлари Бозор, Фахриддинлар билан. Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ОДОБИНГ — ОБРЎЙИНГ

Яқинда Т. Қурбоновнинг «Одобнома» рисоласи чоп қилиниб, китобхонларга тақдим этилди. Маънавиятимиз сарчашмаси ҳисобланган одоб-ахлоққа бағишланган ушбу рисола 3 та катта бобдан иборат бўлиб, унга назар ташлаган китобхон асар нақадар қизиқарли, содда ва равон тилда баён қилинганига амин бўлади.

Китобда инсон ҳаёти ва фаолияти учун зарур бўлган муаммолар, бугунги кун талаби асосида ишонарли мисоллар орқали баён қилинган.

Шарму ҳаё, камтарлик, хушмуомалалик, озодалик, таълим-тарбия, амалий тажриба ҳаёт жараёнида таркиб топади. Одобсизликлар туфайли катталар кичиклардан, ота-оналар фарзандларидан озор чекади. Агар оилада одоб ва ахлоқ қоидаларига барча оила аъзолари тўла риоя қилсалар, улар меҳр-шафқат, хуш ахлоқда ибрат бўладилар, бундай хонадонни саранжом-саришталик безайди, кичиклар катталарга ҳурмат-эътибор билан яшайдилар, дейди муаллиф. Ака-укалар ва опа-сингиллар, дўст-биродарлар ва қўни-қўшнилар, қариндош-уруғлардан тез-тез ҳол-аҳвол сўраш, меҳр-оқибат кўрсатиш ва кўнгил кўтариш каби инсоний ҳис-туйғулар ҳам оиланинг катта бойлиги.

Ҳар нарсанинг ўз меъёри бор. Чақирилмаган жойга бориш одобдан эмас. Кейинги пайтларда баъзи ўспирин ёшлар ва ўқувчилар орасида таклиф қилинмаган тўйларга бориш одати пайдо бўлганини, бундай ҳоллар беорликка киришлигини мисоллар орқали ва у ўзбекона миллий урф-одатларга, маданиятимизга соя ташлашини мисоллар орқали изоҳлайди, муаллиф.

Ўзбек халқи узоқ тарихга эга. Афсуски, уни сохталашга уринувчилар ҳам бўлади. Муаллиф жонли мисоллар асосида бундай қарашларнинг пучлигини исботлаб берган. Марказий Осиё халқлари каби ўзбеклар Ислом динини қабул қилиши билан уларнинг мавжуд урф-одатлари, одоб-ахлоқ қоидалари мусулмончилик талаб ва қоидалари асосида ривожлангани қайд этилган.

Асарда яхши ҳикоятлар келтирилган. Беандиша меҳмон ҳикояти орқали муаллиф ўқувчиларда риоя ва андиша руҳини шакллантиришга интилади, одобли кишилар қилаётган ишлардан, муомала ва муносабатларидан намуна олишга, нафис ва нозик туйғуларни ардоқлашга чақиради.

Она-Ватан туйғусини эъзозлашга чақирувчи ҳикоятлар ҳам ўринли берилган.

Инсоний муносабатлар одоби ниҳоятда нозик. Шу жиҳатдан муаллифнинг яшашдан мақсад нима, одобингни саломингдан билурлар, хайрлашиш одобига доир фикр-мулоҳазалари диққатга лойиқ. Ҳаётда ўз ўрнини топишда ҳар кимнинг болаликдаги фаолияти, олган билими ва тарбияси катта ўрин тутади. Шу боис болалик қуриб битказаётган иморатга қиёсланади. Масалан: «Болаликда одамзоднинг тафаккури ўткир бўлади, бу даврдаги ўқиб ўрганилган нарсани мармар тошга битилган хатга ўхшатилади».

Асарнинг одобингни саломингдан билурлар қисми ҳам жонли мисолларга бой. У хайрлашув одобини баён қилар экан, барча халқлар сингари ўзбекларни ўзига хос хайрлашув одоби борлигини таъкидлайди. Узоқдан келган меҳмонлар билан, яқинлар билан, дўстлар, қариндошлар билан хайрлашувнинг ўзбекона турлари қизиқарли шарҳлаб берилган.

Сўзлашув ҳам санъат. Сўзнинг мантиқий кучи ва бойлиги беқиёс. Сўзлашиш меъёрини билиш, ваъдага вафо қилиш — марднинг иши каби масалаларга тўхталар экан, муаллиф алломаларимиз меросидан, ўтмиш ривоятлари ва ҳикоятларидан унумли фойдаланган.

Инсоний фазилатлар одоби баёни ҳам ўқимишли битилган. Бу ўринда тозалик, озодалик ва поклик, соч-соқолларни парвариш қилиш, пардозандоз, ҳалолни ҳаромдан фарқлаш, нафсни тийиш, меҳнат қилиш одобига доир фикр-мулоҳазалар берилиб, иймон-эътиқодга алоҳида эътибор кўрсатилгани ғоят тўғри бўлган.

Ушбу бобда ёшларни урф-одатларимизни эъзозлашлари, одоб-ахлоқ қоидаларига риоя қилишлари уларнинг ёрқин келажакларини таъминлаши таъкидланади. Зарарли одатлардан, жирканч қилиқлардан нари бўлишга даъват этилади.

Беайб парвардигор, деганлар. Юқоридаги китобда айрим камчиликлар мавжуд. Бизнинг фикримизча, ушбу дарслик мавзусини янада бойитиш учун ўзбек халқ мақоллаларидан, маталларидан, эртакларидан, достонларидан, ўтмиш ва замонавий ҳаёт тарзидан кўпроқ мисоллар келтирилса, мақсадга мувофиқ бўлур эди. Шунга қарамай, Т. Қурбоновнинг «Одобнома» асари кенг жамоатчиликни хушнуд қилур, деган умиддамиз.

Насимжон АБДУРАҲМОНОВ,
Андижон давлат университети «Педагогик маҳорат» мактабининг раҳбари, доцент.
Маҳмуджон КАМОЛИДДИНОВ,
халқ маорифи аълочиси.

ҚЎШ БАЙРАМ

Ҳар йили май ойининг сўнгги ўн кунлиги Наманган аҳли учун байрамона тусда ўтадиган бўлиб қолди. Чунки вилоят ҳокимлигининг ташаббуси билан оташнафас шоир Бобораҳим Машраб таваллуд топган кунга бағишлаб машрабхонлик ва гул байрами ўтказилади. Бу йил ҳам шодиёна тантанали суратда ўтди. Машраб ва Бобур номли маданият ва истироҳат боғлари одамлар билан гавжум бўлди. Азиз меҳмонлар шоирнинг устози Мулла Бозор Охун мақбарасини зиёрат қилишди. Кейинчалик вилоят марказидаги Совет тумани истироҳатгоҳларида тантаналар давом этди. Шоирга ҳурмат-эҳтиром кўрсатиб, узоқ-яқиндан келганлар Машраб ҳайкали пойига гуллар қўйишди. Театрлаштирилган очиқ саҳналарда дилрабо куй ва қўшиқлар, аскиялар янгради. Дошқозонларда энг мазали таом — палов дамланиб, элютга тарқатилди. Кам таъминланган оилаларга ёрдам кўрсатилди. Одамлар вилоят ҳокимияти кўрсатаётган бундай саховатпешаликдан ниҳоятда хурсанд бўлишди.

Машраб боғидаги Самарқанд ва Бухоро номли хиёбонларда кам таъминланган оилаларнинг фарзандлари учун хатна ва никоҳ тўйлари ўтказилди. Бобур номли боғда 35-анъанавий гул байрами бўлиб ўтди. Тантана иштирокчилари учун савдо кўргазмалари уюштирилди. Қўшалоқ байрам кунлари анвойи гуллар ўлкаси — гўзал Наманганга Марказий Осиёнинг барча мамлакатларидан меҳмонлар ташриф буюришди.

Абдунаби ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлиги

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК КОЛЛЕЖИ

1995-1996 ўқув йилида қуйидаги: деҳқон (фермер) хўжалигини ташкил этиш,агросаноат корхоналарида тижорат фаолиятини ташкил этиш (кундузги в сиртқи бўлимларга), ўсимликлар муҳофазаси ва ер тузиш мутахассисликлари бўйича (кундузги бўлимларга)

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Коллежнинг кундузги бўлимларига тўлиқсиз ва тўлиқ ўрта маълумотли, кириш имтиҳонларини ҳамда тест синовларини муваффақиятли топширганлар қабул қилинадилар. Коллежда ўқиш муддати 8-9 синфларни битирганлар учун 3 йилу 6 ой, тўлиқ ўрта маълумотлилар учун эса 2 йилу 10 ой.

Коллежга кирувчилар қабул ҳайъатига қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим:

1. Директор номига ариза;
2. Маълумоти ҳақида хужжат (асл нусхаси);
3. Тиббиёт маълумотномаси (намуна 086-У);
4. 6 дона фотосурат (3х4 см катталикдаги);
5. Йўлланма (иш жойидан сиртқи бўлим учун);
6. Паспорт, ҳарбий хизматга дахлдор ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Кундузги бўлимларга кирувчиларнинг аризалари эълон чиққан кундан 26 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 8-9 синфларни битирганлар учун 1 августдан 20 августгача, тўлиқ ўрта маълумотлилар учун тест синовлари 30 июль куни ўтказилади.

8-9 синфларни битирганлар барча мутахассисликлар бўйича ўзбек тили (диктант) ва математика (оғзаки) фанларидан кириш имтиҳонларини топширадилар.

Ер тузиш бўлимига ва агросаноат корхоналарига тижорат фаолиятини ташкил этиш мутахассисликларига кирувчи тўлиқ ўрта маълумотлилар ўзбек тили ва математика фанларидан, деҳқон (фермер) хўжалигини ташкил этиш ва ўсимликлар муҳофазаси мутахассисликларига кирувчилар эса ўзбек тили ҳамда химия фанларидан тест саволлари асосида кириш имтиҳонларини топширадилар.

Коллежни тамомлаганлар танланган асосий касбларидан ташқари қўшимча ишчи (тракторчи, пахта териш машинаси ҳайдовчиси, кичик сотувчи, экспедитор) касбларини эгаллайдилар. Деҳқон (фермер) хўжалигини ташкил этиш ва агросаноат корхоналарида тижорат фаолиятини ташкил этиш мутахассисликлари бўйича коллежнинг сиртқи бўлимига ёшидан қатъий назар тест синовларини муваффақиятли топширган тўлиқ ўрта маълумотли эркаклар ва аёллар қабул қилинадилар.

Коллежнинг сиртқи деҳқон (фермер) хўжалигини ташкил этиш мутахассислигига кирувчилар эса ўзбек тилидан ва математика фанларидан тест саволлари асосида кириш имтиҳонларини топширадилар.

Сиртқи бўлимининг мутахассисликларига кирувчиларнинг ҳужжатлари эълон чиққан кундан 26 июлгача қабул қилинади, кириш имтиҳонлари 30 июль куни тест синовлари асосида ўтказилади.

Манзилгоҳимиз: индекс: 700106. Тошкент шаҳар, А. Икромов райони.
Метронинг «Пахтакор» станциясидан 53, «Тўқимачилик комбинати» автостанциясидан 182, метронинг «Чилонзор» станциясидан 125-автобусда Тошкент қишлоқ хўжалик коллежи бекатигача борилади.

* * *

М. МИРЗААҲМЕДОВ НОМЛИ 4-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1995-1996 ўқув йили учун 9-11 синфни битирган ўқувчилар учун

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги касблар бўйича малакали ишчиларни тайёрлайди:

9-синфни тугатганлар учун қуйидаги касблар:

1. Телефон тармоғи қурилмалари электромонтёри.
2. Алоқа ва радио тармоқлари қурилмалари электромонтёри.
3. Электрон ҳисоблаш машиналари (ЭҲМ) операторлари.
4. ЭҲМ оператори-котиба.
5. Почта алоқаси оператор-машинистка.
6. Шаҳарлараро телефон алоқачилари.
7. ЭҲМ операторлари ' ишлаб чиқариш корхоналари ҳисобчиси, телефончи.

11-синфларни тугатганлар учун қуйидаги касблар:

1. Шаҳарлараро телефон алоқачилари.
2. Почта алоқаси операторлари.
3. Кабельчи пайвандчилар ' шаҳарлараро телефон станцияси электромонтёрлари.
4. ЭҲМ операторлари.

Ўқувчилар билим юртини тугаллаганликларидан сўнг касб ва ўрта маълумоти ҳақида гувоҳнома оладилар.

Билим юртига 15-16 ёшдаги ўғил ва қизлар қабул қилинади.

Ўқув жараёнида ўқувчилар давлатнинг тўлиқсиз қарамоғида бўладилар ва узлуксиз иш стажи ҳисобланади.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади. Ҳар ойда стипендия берилади. Вилоятлардан келганлар 11-синфни битирган ўқувчилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Машғулотлар 1995 йил 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртида тўловли курслар мавжуд.

Радиотелемеханика ихтисослиги бўйича ўқиш муддати 4 ой.

ЭҲМ оператори ихтисослиги бўйича ўқиш муддати 2 ой.

Кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак бўлади:

1. Бошлиқ номига ариза.
2. Маълумоти ҳақида гувоҳнома.
3. Туғилганлик ҳақида гувоҳнома.
4. Турар жойидан маълумотнома.
5. 3х4 ҳажмидаги 6 дона фотосурат.
6. Соғлиғи ҳақида маълумотнома.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳар, Пушкин кўчаси, 7-уй.
Телефонлар: 33-07-85, 33-07-77, 33-56-13.
Метронинг «Амир Темур» хиёбони бекати.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» КОНЦЕРНИ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Масъул котиб ўринбосари — 32-56-25. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51,33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими — 32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими — 32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 2. Буюртма Г—0194, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 20.00

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

1 2 3 3 4 6.